

verder in dit nummer

Johannes de Blinde

De afgravingen op het Domplein hebben gezorgd voor een grote onrust. Zo groot dat Johannes de Blinde, organist in de Domkerk van 1460 tot 1476, niet meer kan slapen... Hij gaat op zoek naar zijn verleden. Die zoektocht is mee te beleven op donderdag 24 oktober in de Domkerk.

3

Time to Turn

Time tot Turn is een beweging van jongeren die vanuit hun geloof willen kiezen voor rechtvaardige en duurzame levensstijl. Een beweging die gelooft dat "Jezus ons niet heeft opgeroepen om vaker naar de kerk te gaan, maar om voor de armen te zorgen en ons niet te laten verleiden door rijkdom." Op de jongerenpagina.

6

Liturgie

In de serie 'Liturgie en beleving' beschrijft Arie Moolenaar de Nicolaïkerk, waarvan elk bouwkundig detail een liturgische betekenis heeft. De reeks artikelen over liturgie als hoofdonderwerp gaat elke twee weken in afwisseling met artikelen over aspecten van het Nieuwe Liedboek.

7

Jaarverslag PGU

Het financieel jaarverslag van de Protestantse Gemeente Utrecht verschijnt dit jaar later dan gewoonlijk. Het beslaat het hartkern van deze Kerk in de Stad. In het voorjaar verscheen op soortgelijke wijze al het pastoraal jaarverslag van de PGU.

10-13

VRIJWILLIGERSBELEID HOOFDTHEMA OP KERKENRADENDAG

PGU gaat adventsmarkt bemensen

Frans Rozemond

Elke wijkgemeente van de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) zal op zaterdag 30 november een kraampje bemensen op de adventsmarkt in het Pandhof bij de Domkerk. Dat is afgesproken tijdens de goedbezochte kerkenradendag, die op 28 september in de Tuindorppark werd gehouden. Bijna vijftig ambtsdragers spraken over het vrijwilligersbeleid binnen de wijkgemeenten en over stedelijke opdrachten.

Het idee van een gezamenlijke adventsmarkt komt voort uit een veelgehoorde wens om als PGU gezamenlijk het grote publiek te bereiken. "De Domkerk heeft al vaker een kerstmarkt georganiseerd, maar nodigt dit jaar alle andere wijkgemeenten en verwante organisaties uit om mee te doen", zo legde kerkelijk cultureel-werker Conny van Lier van de Domkerk uit aan de aanwezigen. De markt wordt gehouden aan de vooravond van de eerste adventszondag. "We willen de associatie met kerstmantjes en dure versieringen voorkomen en noemen het daarom geen kerstmarkt, maar adventsmarkt", aldus Conny. "Zo kunnen we het winkelend publiek in passende stijl op het naderende kerstfeest attenderen en aandacht vragen voor wat de kerken doen in deze periode.

Het evenement begint op zaterdagmiddag met een adventsconcert in de Domkerk en klokkelui, waarna Dompredikant Netty de Jong-Dorland de kerstboom in het Pandhof zal aanlichten. Na-

* Met opstaan werd op de Kerkenradendag gecheckt welke categorieën vrijwilligers aanwezig waren (foto Frans Ritmeester).

tuurlijk wordt het ook een gezellige markt waar lekkere hapjes, glühwein, adventskransen en kaarten en toepasselijke (cadeau) artikelen te koop verkocht kunnen worden." Al brainstormend kwamen de bezoekers van de kerkenradendag met een aantal originele ideeën, die ze de komende weken met vrijwilligers in hun eigen wijkgemeente gaan uitwerken.

Vrijwilligersbeleid

De kerk is de grootste vrijwilligersorganisatie in Nederland.

Toch klaagt menige wijkgemeente over langdurige vacatures voor ouderlingen, diakenen en andere taken. Hoe ga je daar beleidsmatig mee om?, zo werd in 2012 tijdens de kerkenradendag gevraagd. Over die vraag was dit jaar gemeenteadviseur Simon de Kam als gastspreker uitgenodigd. Hij stelde dat veel vrijwilligers hun werk vaak belangeloos doen omdat ze een zinvolle activiteit zoeken, die past bij hun levensidealen. In de kerk zeggen mensen vaak dat ze graag iets willen doen 'vanuit mijn geloof' of 'voor God'.

Tegelijk verschuift er iets in de beschikbaarheid van kerkleden. Hun band met de kerk is minder vanzelfsprekend dan vroeger. Gezin, werk of studie slokken veel tijd op. Jongeren leggen zich niet graag voor langere tijd vast. Ze doen liever een overzichtelijke klus dan dat ze verantwoordelijkheid dragen voor het geheel. Ook vragen zij zich vaker af: wat kan ik er van leren?

Zie verder pagina 4: 'Gemeente bestaat uit binders en boeiers'

Zondag Werelddiaconaat

Frans Rozemond

Grace uit Uganda is getrouwd en moeder van vijf kinderen. Via de vakorganisatie NECPA (North East Chili Producers Association) leerden zij en haar man hoe ze chilipepers moeten verbouwen en hoe ze die het beste kunnen verkopen op de lokale markt. Ze verdienen nu voldoende om de oudste drie kinderen naar school te laten gaan. Het is één van de duizenden verhalen die laten zien waar het om gaat in het Werelddiaconaat. Komende zondag, 13 oktober, wordt er weer gecollecteerd voor het Werelddiaconaat. Veel kerkleden zijn gewend dan

flink in de buidel te tasten, want we denken die dag speciaal aan medemensen die zoveel minder hebben dan wij.

Met het voorbeeld van Grace vraagt Kerk in Actie, de landelijke organisatie voor zending en werelddiaconaat van de Protestantse Kerk, dit jaar speciaal aandacht voor Ugandese boeren die chilipepers verbouwen. Uganda is jarenlang geteisterd door conflicten. Veel mensen sloegen op de vlucht en als ze terugkeren naar hun geboortegrond, treffen ze vaak een puinhoop aan. Kerk in Actie biedt de peperboeren hulp via haar lokale partnerorganisatie NECPA. NECPA leert de bevolking chilipepers te verbouwen, te drogen en te verkopen op de markt. De chilipeper is een sterk gewas, een goede groeier en een

product dat een goede prijs oplevert.

Zo kunnen de mensen weer toekomst opbouwen. Mede dankzij de steun van Kerk in Actie heeft NECPA al tienduizend Ugandese gezinnen kunnen helpen. En zo helpt Kerk in Actie ook in andere landen. Allemaal projecten waarvoor op 13 oktober wordt gecollecteerd. Wie meer wil weten, zie: www.kerkinactie.nl.

Doe mee!

Zoals ieder jaar ontvangen alle betalende leden van de Protestantse Gemeente Utrecht in oktober weer een acceptgiro om geld over te maken voor het Werelddiaconaat. Het Diaconaal Missionair Orgaan én de stedelijke ZWO-commissie van de Protestantse Gemeente Utrecht bevelen het werk van Kerk in Actie bij u aan en vragen u om een bij-

drage voor het Werelddiaconaat. Om dit te onderstrepen wordt elke euro die u voor deze collecte geeft door de ZWO-commissie verdubbeld. Alvast bedankt voor uw gift.

Een lichtend vuur dat nooit meer dooft...

(Genesis 18: 1-15)

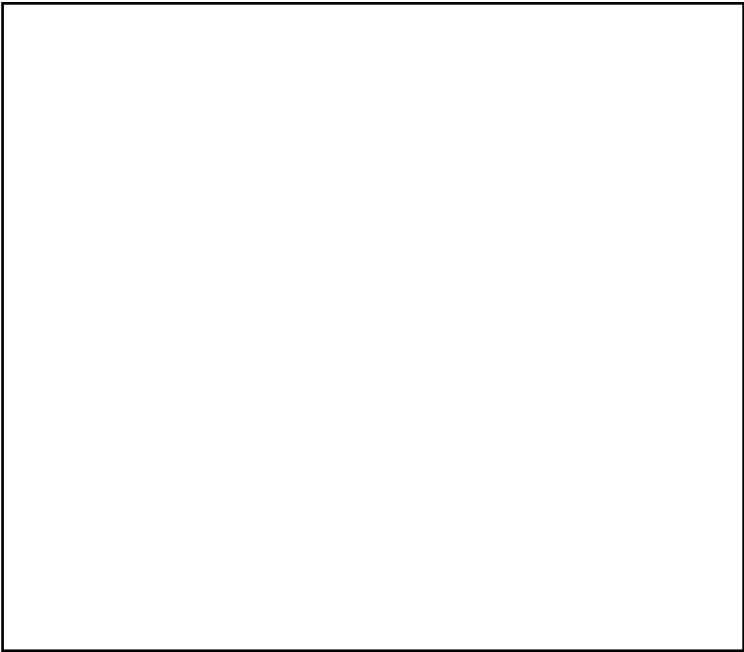
Kees Bouman

**Het is ‘bon ton’ politici te verwijten dat ze hun belof-
tes niet nakomen. Of dat
redelijk is? Of er zich niet
vaak situaties voordoen die
niet of nauwelijks te voor-
zien waren?!**

De belofte van God is in de Bijbel een centraal gegeven. Je kunt de Bijbel als titel ‘Boek der beloften’ geven. Zijn er voor God situaties die Hij niet of nauwelijks kon voorzien? In elk geval is de vraag reëel: worden Gods beloftes wel ingelost? Altijd? Hier wel, Izaäk wordt geboren, de beloofde zoon. En als er wat later (49: 10) een messiaanse koning wordt beloofd die namens God regeert over de volken? Maria zingt in antwoord op de boodschap van de engel: “Hij laat niet hulploos staan die Abrams troost verwachten.”

Joden

De Joden beleden in de Nazitijd hetzelfde; christenen zingen het haar na in Irak en Pakistan. Loze beloftes? Een zoon wordt Abraham en Sara beloofd. Een zoon, beeld van toekomst door onmogelijkheden heen. Hier is dat kinderloosheid, elders wanhoop, schuld, dood. Sara lacht: onmogelijk! Er zijn afgronden waarvoor ook God halt moet houden. Abraham had eerder ook gelachen om deze belofte. God liet dat maar zo. Hier niet. Met Sara

voert Hij een geding. De vrouw is de draagster van de belofte! Dat is zo vanaf Eva en Sara, tot Maria en de vrouwen bij het graf, tot vandaag. Daarom wordt het ‘jood zijn’, dus het betrokken zijn in Gods belofte, door de moeder overgedragen.

Vertrouwen

Sara lacht. God stelt de retorische vraag: “Is ook maar iets voor de Heer onmogelijk?” Daar ligt de kern als het om de beloftes van God gaat: dat te vertrouwen. Hem niet meten aan de uitkomst der beloftes, een uitkomst zoals wij die dan voor ogen hebben. Voldoet Hij wel aan onze wensen,

onze beelden? De uitkomst der belofte meten we aan Hem. Zo leren we zien, vermoeden dat Hij trouw is. Geen blind vertrouwen is het maar vertrouwen met open ogen. Soms zien we er iets van in het eigen leven, in dat van anderen: ‘Kijk, het goede van elke dag; kijk, dat is me toch maar gelukt.’ We weten dat het te maken heeft met van alles maar in de eerste plaats met Gods zegen: belofte van God, toekomst, verwerkelijkheid zich. Hij is getrouw! We zingen een loflied. Geen blind vertrouwen, maar zien dat ook in de wanhoop, de schuld, de dood, zijn belofte zich verwerkelijk. Een hand wordt naar ons

MEDITATIEF MOMENT

uitgestoken. Mensen om me heen zijn trouw aan me, zo maar. De ruimte krijgen om te vergeven, zich te verzoenen. Van een oplossing is geen sprake en toch wil ik spreken over verlossing. Licht in die afgrond waarvan Sara dacht: die is Hem ook te diep. Hij gaat er in, voert ons er uit.

Loflied

Geen blind vertrouwen. Zien, zelfs dan als er niets te zien valt. Er blijft slechts ontzetting. Het enige dat we zien is die weggerolde steen bij een open graf. Vonderlijk: wat is dat toch met dat open graf dat zo op ons netvlies blijft, zich aan ons leven hecht, meer en meer? Dat we niet ziende zien? Dat we zelfs ‘als alles duister is’ weten niet te vergeefs te vragen om ‘een lichtend vuur dat nooit meer dooft’ (Tussentijds 163). We zingen een loflied, woorden boven onze macht. Moet een ander namens mij zingen? Ook dan is het mijn lied. ‘Mijn ziel verheft Gods eer’ (gezang 66) want Hij is getrouw. Misschien zijn er situaties die Hij niet voorzag. Daarom komt Hij ook. Zijn komst is de uitkomst der belofte. Hij komt en trekt een spoor van licht, legt het in harten en handen: praktisch, een opdracht, de ruimte van de geborgenheid.

Asylzoeker

Hij zit op een bankje in een park in een stad in een land en niets kan hij het zijne noemen –

Ik zit naast hem onze blikken kruisen elkaar worden een gesprek zijn dossier klap open: Afghaan, studie, leraar, vloeiend in vijf talen, op elke straathoek de dood, gevlucht, via dollars, vele wegen en een gammel bootje.

Hij noemt op wat nu het zijne is: een stukje wereld zonder geweld, een arts met pillen voor de stress, een advocaat en het wachten op een ja of op een nee, onzekerheid, al zes jaar lang. Allah en het vijfmaal bidden op een dag, hij wil werken maar werken mag hij niet, het nutteloos en eenzaam zijn, het dossier klap dicht.

Ik sta op hij staat op schudt mij de hand een glimlach ik stamel wat woorden over moed vertrouwen hoop en Allah maar de letters laten los bij dit leed zo aanraakbaar dichtbij.

Ik loop verder en bid dat mijn woorden – geheeld – een plekje zullen vinden in zijn dik dossier.

Oeke Kruythof

(Antwerpen, juli 2013)

Psalm 103

Waar een weg wijst naar U daar is hoop geven vleugels van een arend mij moed ik gedenk mijn jeugd

hoe u een toevlucht bent voor mij al die dagen mijn burcht ik zal hopen en daar wonen bereid mij voor altijd bij U te zijn

ik wacht op U bij dag en nacht

Eddy Lie

Liefde

Een liefde jong als de dageraad.

Hecht en diep als van lange jaren.

Een geschenk, onverwacht bijna moeilijk te aanvaarden.

Dankbaar voor het wonder dat alle twijfel wist

Fredy Schild

Piet Warners

Toen ik voor het eerst naar Israël ging, verheugde ik mij op de viering van Onafhankelijkheidsdag op 14 mei. Op die dag werd in 1948 de staat Israël gesticht. Maar op de bewuste datum was er niets bijzonders te merken. Bij navraag bleek dat de Onafhankelijkheidsdag niet gevierd wordt volgens onze kalender, maar volgens de Joodse kalender en wel op 5 Ijar – in 1948 viel die op 14 mei. Op 5 september van dit jaar – 1 Tisjri – vierden onze Joodse zusters en broeders Rosj HaSjana – Nieuwjaar. Het jaar 5774 is begonnen. De overgang naar het jaar 5775 zullen ze volgend jaar vierden op 25 september.

Alle Joodse feestdagen hebben een vaste datum op de Joodse kalender maar niet op die van ons. De achtergrond daarvan is dat de Joodse kalender de ‘maankalender’ is: de eerste van de maand valt samen met Nieuwe Maan. De bij ons gebruikelijke kalender is de zonnekalender. Het zonjaar is gebaseerd op de omloop van de aarde om de zon en duurt globaal gesproken 365 dagen plus enkele uren, zodat eens in de vier jaar in februari een schrikkel-dag wordt toegevoegd. De maankalender hangt samen met de omloop van de maan om de aarde die 29,5 dag duurt. Twaalf

Het leven van de tijd tussen Maan en Zon

maanmaanden tellen 354 dagen. Op de maankalender duurt een jaar dus elf dagen korter dan op

de zonnekalender. Dat kun je bijvoorbeeld heel goed merken aan de islamitische kalender die ook

* De jaartelling van Israël is gebaseerd op de maanstand (foto Piet Warners).

op de maan is gebaseerd. De Ramadan begint elk jaar zo’n elf dagen eerder.

Schrikkelmaand

Toch vierden onze Joodse medemens hun vasten- en feestdagen niet steeds vroeger in het jaar. In oeroude tijden hebben de Wijzen in Israël er voor gezorgd dat de Pesachcyclus – de voorjaarsfeesten – en de feestcyclus die met Rosj HaSjana begint – de najaarscyclus – ook inderdaad in het voorjaar en in het najaar gevierd kunnen worden. Dit bereikten ze door op gezette tijden niet een schrikkel-dag, maar een schrikkelmaand in te voeren. Die schrikkelmaand wordt ingevoerd vóór de maand Nissan waarin Pesach valt. Die maand heet Adar II, omdat de maand Adar verdubbeld wordt. Die toevoeging van Adar II wordt zeven keer in de negentien jaar gerealiseerd – in het derde, zesde, achtste, elfde, veertiende, zeventiende en negentiende jaar. Het nu begonnen jaar 5774 is het zeventiende jaar in de cyclus, dus een schrikkeljaar. Daarom vallen alle Joodse feestdagen volgend jaar veel later dan dit jaar.

MIDDELEEUWS MULTIMEDIAVERHAAL IN DE DOMKERK

De zoektocht van Johannes de Blinde, Dom-organist 1460-1476

Vespers in Zuidoost

Op zondag 20 oktober is er een vesper in de Marcuskerk. Voorganger is ds Harry Zeldenrust.

We lezen verder in de eerste brief van Petrus: 1 Petrus 2: 1-10: Gods heil laten zien en voorleven. In het psalmengebed zingen en lezen we psalm 121.

Tijdens de vesper speelt Karel Demoet een klaviersonate van Joseph Haydn (1732-1809) op de Bechsteinvleugel.

De vesper begint om 17.00 uur.

Domconcerten op zaterdagmiddag

Zaterdagmiddag 12 oktober van half vier tot half vijf geven het koor van de Domcantorij onder leiding van Remco de Graas en Jan Hage op het orgel, een concert in de Domkerk. Het concert is onderdeel van het Festival 'Connecting Arts' en omvat onder andere de Missa brevis van Leonard Bernstein en andere werken van componisten uit de Verenigde Staten van Amerika.

Op zaterdag 19 oktober is het de beurt aan het Solistenensemble Cantores Martini om het concert op zaterdagmiddag in de Domkerk te verzorgen. Van de componisten Gesualdo da Venosa (1566-1613) en Luca Marenzio (1553-1599) wordt het muziekstuk 'Madrigali per consolatione' ten gehore gebracht.

Toegang tot beide concerten in de serie Zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk is gratis. In de collecte na afloop verwacht de organisatie een bijdrage van vijf euro gemiddeld.

Zaterdagmiddagmuziek Domkerk is mogelijk dankzij financiële steun van de burgerlijke gemeente Utrecht.

Barokmuziek voor kinderen

Op zondag 13 oktober om 14.30 uur en om 16.00 uur treden in de Dominicuskerk barokmusici op, speciaal voor kinderen. Het zijn Spaanse, Bulgaarse en Nederlandse studenten van het Utrechts Conservatorium. Tijdens het concert wordt voorgelezen uit het boekje 'Wij hebben een orkest' van Dick Bruna. En aan het eind mogen alle kinderen zelf muziek maken! Er zijn twee voorstellingen, om half drie en om vier uur. Entrée kost vijf euro. Meer informatie over de barokconcerten voor kinderen staat op de website vrienden-vandedominicus.nl.

LIBEL

Boven donker water
danst de libel
haar morgengebed
glanzend blauwe flits
dreigende lucht belet
haar niet te leven
even maar, even
een trillende snaar
in het onmetelijk heelal
de Schepper vouwt
haar vleugels dicht
ragfijn gaas
door de hemel verlicht

Cobie Ruijgrok

Rom Molemaker,
verhalenverteller, lid Domcantorij

Wat gebeurt er met een mens die flauwvalt en, als hij weer bij bewustzijn komt, merkt dat hij op eens ergens anders is? Dus niet meer staande voor de spiegel, maar liggend op de bank met drie bezorgde gezichten boven zich? Dat schept grote verwarring en desoriëntatie, en het duurt even voor alles weer op zijn plek ligt. Nog veel erger is het voor iemand die eeuwenlang rustte in de vergetelheid, en plotseling wordt opgeschrikt door geweld en lawaai.

Dat gebeurde namelijk met Johannes de Blinde, organist in de Domkerk van 1460 tot 1476. De eerste keer gebeurde dat bij de beeldenstorm in 1580, en bijna honderd jaar later tijdens de orkaan van 1674. Maar dat was allemaal nog bovengronds en het was in beide gevallen hevig, maar kort.

Afgravingen

Heel anders is het, als het geweld doordringt tot in de krochten van de kathedraal waar Johannes zijn muziek ooit liet horen. De afgravingen op het huidige Domplein, het afwijlen van de fundamenten van de zuilen die in de bodem verborgen lagen, hebben gezorgd voor een grote onrust. Zo groot dat Johannes de Blinde niet meer kan slapen en het plan heeft opgevat om, nu hij toch wakker is, terug te keren naar de

plek waar hij zo gelukkig is geweest. Gelukkig met zijn muziek, met zijn orgel en met de geliefde waarmee hij zoveel mooie momenten beleefde.

Johannes de Blinde hervindt zelfs zijn menselijke gestalte en gaat op zoek naar zijn verleden. De ongelukkige. Bijna niets is meer hetzelfde, en dat is erg lastig als je blind bent.

U kunt de zoektocht van Johannes de Blinde mee beleven, op donderdag 24 oktober om 20.00 uur in de Domkerk, ingang tegenover de Domstraat.

Er klinkt een verhaal, omkranst door muziek van het orgel, zangers van de Domcantorij en andere geluiden. In de duisternis van de Domkerk bij avond, kunt u de

* Opgravingen op het Domplein hebben de oude Domorganist in zijn vredige slaap gestoord... (foto Conny van Lier).

hoop en de wanhoop van Johannes de Blinde mee beleven op zoek naar wat er was.

Na afloop is er koffie met wat lekkers in het DomCafé.

Bijdrage: zes euro per persoon. Opgave vóór 21 oktober bij: secretariaat@domkerk.nl onder vermelding van: de Blinde Organist.

Zalig de vredeachtsters.....

Wieke de Wolff
straatpastor

Een kleine ruimte delen met een paar mensen is lastig. Zeker als de deelsters van die ruimte zo hun problemen hebben. Wat als je dakloos bent, je babydochter in een pleeggezin verblijft, en je zelf geen idee hebt of je ooit een vaste verblijfplaats zult vinden in Nederland? Of wat als je dakloos geworden bent, onder aan de lijst staat bij Woningnet, en je geen betaalbare woonruimte kunt vinden voor jou en je vriend? Of wat als je als jonge vrouw uit Afrika gevlucht bent, tijdelijk onder dak bent

in de Sleep Inn, en nog geen idee hebt wat de toekomst je brengen zal?

Drie vrouwen delen een slaapkamer in een nachtverblijf. Elk met hun eigen sores. De moeder is bang en gefrustreerd. Om zich heen ziet ze allerlei mensen die nog maar net in Nederland zijn, even bij de nachtopvang verblijven, en dan op de één of ander manier een kamer krijgen. Zij is al jaren in Nederland. En ze heeft een dochter. Waarom krijgt zij geen kamer toegewezen? Komt er weer zo'n vrouw uit Afrika – je zult zien dat ze in no time onder dak is...

De vrouw die al maanden op zoek is naar geschikte woonruimte, en zo langzamerhand aan het eind van haar latijn is, ziet de moeder boos worden op de Afrikaanse vluchtelingen – ze dreigt agressief te worden. Ze springt er tussen. – 'neem mij dan maar'. De moeder trekt zich terug. Ze heeft niets tegen de vrouw die er tussen is gesprongen. De vrouw hoort de moeder huilen in bed, en troost haar. De volgende dag praat ze met haar: "Het is voor ons allemaal moeilijk. We hebben allemaal onze sores. Laten we er het beste van maken samen. Laten we proberen allemaal rustig te blijven, dan krijgen we nog wat nachtrust – dat hebben we nodig."

Voor de Jacobikerkerk sta ik met de vredeachtster te praten. De moeder komt eraan. Ze groet wat ongemakkelijk – de vredeachtster zegt voor de grap: "Je mag er niet in, je bent geschorst!" Ik lach naar de moeder. "Nee hoor, geen sprake van, je bent van harte welkom!" Na een tijdje komt de moeder terug met een kopje koffie. "Voor jou," zegt ze tegen de vredeachtster, die het met een glimlach aanneemt. Wanneer de moeder weer naar binnen is zegt ze: "Vanavond ga ik met het Afrikaanse meisje praten – als we ons allemaal rustig houden, moet het goed kunnen gaan."

Bij de brunch tref ik de moeder met een man uit Iran aan een tafel. Ze nodigt me bij hen uit. De vredeachtster komt er bij. "Nee, nee, zij niet, zij slechte vrouw!" zegt de moeder. "Welnee," reageer ik, "zij is een goede vrouw, net als jij." De vredeachtster schuift aan, haar vriend ook. Er wordt wat over en weer gepraat – het lijkt goed te gaan. Ik ga naar de keuken om wat druiven te wassen. Als ik terug kom is de sfeer licht gespannen. Ik bied iedereen een trosje druiven aan – die dankbaar aanvaard worden. Zo zitten ze dan samen druiven te eten. Het lijkt wel een klein avondmaal... Wanneer het tijd is om te gaan kan de moeder het niet laten. "Zij slechte

VAN DE STRAAT

vrouw, maffia," zegt ze, wijzend naar de vredeachtster. "Nee," reageer ik nadrukkelijk, "zij is een goede vrouw, net als jij. 'Jullie zijn allebei goede vrouwen.' Ze haalt haar schouders op, maar gaat er niet tegen in.

Zalig de vredeachtsters... één vrouw noemde ik vredeachtster. Maar zij prikt ook met haar: "jij bent geschorst." En de moeder, stichtte zij geen vrede, door koffie te brengen, door het gezelschap van de vredeachtster aan tafel te accepteren, en uiteindelijk samen druiven te eten? De Afrikaanse vrouw komt hier niet aan het woord. Ze is op de achtergrond aanwezig – en ik vermoed dat ze zich daar ook ophoudt. Mogelijk ook een vorm van vredeachtsters – niet met agressie reageren, maar iets laten gaan. Dat ze vredeachtsters zullen zijn en blijven, dat wens ik deze vrouwen toe. Dat ze in vrede zullen kunnen leven, met zichzelf, met de ander, en met God, op een plek die ze hun thuis kunnen noemen. Zalig de vredeachtsters, want zij zullen dochters van God genoemd worden.

SIMON DE KAM OP KERKRADENDAG PGU:

‘Gemeente bestaat uit binders en boeiers’

(vervolg van voorpagina)

Niet alle vrijwilligers zoeken hetzelfde, zo betoogde De Kam. Hij wees op het verschil tussen ‘binders’ en ‘boeiers’ in de gemeente. De binders zijn gericht op de gemeenschap. Zij voelen zich sterk verbonden met de missie en het bewaren van de identiteit van de gemeente. De boeiers zijn meer uit op persoonlijke groei en zelfontplooiing. Zij willen geboeid worden door wat ze doen. Wie denkt dat de binders vooral ouderen zijn en de boeiers vooral jongeren, komt bedrogen uit: het onderscheid loopt dwars door de generaties heen.

Iemand uit de zaal riep: “Ik herken me in allebei wel!”. Simon de Kam haastte zich te zeggen dat de typeringen natuurlijk niet tegenover elkaar staan. Maar als er een klus te verdelen valt, is het zinvol om je af te vragen: hebben we een binder of een boeier nodig? Zorg dus dat je de mensen in je gemeente kent, dat je iets weet van hun gaven en talenten en spreek goed af hoe je de werving gaat doen en wie mensen gaat benaderen.

Creatief werven

De PGU-wijkgemeenten blijken overigens al heel creatief te zijn in het werven van vrijwilligers. Zo vertelde diaken Marianne Eigenraam dat in de Tuindorpkerk tijdens de startzondag een ‘tijdcollecte’ is gehouden. Iedereen kon een dag of dagdeel aanbieden om zich in te zetten voor een activiteit, bijvoorbeeld de voedselbank, bezoekwerk, de groene kerk, contacten met Bartimeüs enz. Er werden maar liefst 118 dagdelen weggegeven.

De Nicolaïkerk werkt met een vaste vrijwilligerscoördinator, vertelde diaken Peter Nieuwenhuizen. “Als je bij haar een vacature aanmeldt, zoekt zij er iemand bij uit een uitgebreid netwerk. Dat heeft ze opgebouwd dankzij gesprekjes na de dienst en door alert te zijn op talenten van (nieuwe) gemeenteleden.” Soms is het duo-amt een mooie vorm om de lasten en de vreugden samen te verdelen. Ook kun je aanbieden om de deelname aan vergaderingen niet verplicht te stellen. Scriba Liesbeth Timmers (Janskerk) vertelde dat de liturgiegroep van EUG kan terugvallen op oud-leden en andere mensen met talent voor deze taak.

“Hoe gaat het met je?”

Het is belangrijk dat vrijwilligers plezier houden in hun taak. Ds. Mendie Hofma (Oranjekapel) adviseerde de wijkkerkenraden om tussentijds gesprekken te voeren met vrijwilligers. Hoe gaat het met je? Wat heb je nodig in je functie? Zou je bepaalde deeltaken kwijt willen of je willen specialiseren, bijvoorbeeld: alleen kraambezoek of speciale trouwouderling worden? Ander ideeën: zet vrijwilligers af en toe in het zonnetje, bijvoorbeeld door ze de

bloemen uit de kerk te geven of ze te interviewen in het wijkblad. Dagvoorzitter René van Bommel zei afsluitend dat hij veel goeie tips had gehoord. Zelf pikte hij op: geef talenten de ruimte, vraag regelmatig: hoe gaat het met jou?, en maak duidelijk waar iemand zich kan melden als het niet goed gaat. Elke wijkgemeente kreeg een werkmappie mee over Vrijwilligerswerk in de kerk.

Stedelijke opdrachten

Na de lunch presenteerde een aantal wijkgemeenten hun stedelijke opdracht. Daarvan is sprake als een wijkgemeente namens de hele PGU een bijzondere verantwoordelijkheid draagt voor een speciale groep of geloofskleur. Zo is aan de Domkerk

* Studentenpastor Jasja Nottelman in geanimeerd gesprek.

* DMO-voorzitter Herre Talsma (links) en Matthias Mieth, voorzitter van de wijkkerkenraad van de Nieuwe Kerk.

* Liesbeth Timmers (EUG): ‘Kies vrijwilligers op grond van hun talenten’.

omdat de rooms-katholieke Emmausparochie bij haar inwoont en het buurtpastoraat zich tot alle wijkbewoners uitstrekt. De Nieuwe Kerk profileert zich als missionair door te werken aan geestelijke vernieuwing, met als doel: steeds beter kerk-naar-buiten worden. Goed en zinvol om het allemaal eens op een rij te zien en horen. De Algemene Kerkenraad zal zich het komende jaar verder beraden over de invulling van stedelijke opdrachten.

Opsteker

Deze tweede kerkenradendag werd door de aanwezigen gewaardeerd. Toen we opstonden van onze stoelen om de gastvrije Tuindorpkerk te verlaten, hoorde ik een ouderling tegen zijn buurman zeggen: “Het mooie van zo’n dag is dat je als wijkgemeenten niet tegenover elkaar staat, maar juist iets van elkaar opsteekt. Dat is weleens anders geweest. Ik heb nu echt het gevoel dat we samen de PGU vormen.”

Jubileumconcerten lutherse muziek in Wartburgkapel

Als laatste fase van de viering van het vierhonderdjarig bestaan van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Utrecht zullen in de Wartburgkapel aan de Kennedylaan in Oog in Al in oktober twee orgelconcerten gegeven worden waar ‘lutherse orgelmuziek’ uit deze vierhonderd jaar te horen zal zijn.

Het eerste concert vindt plaats op 11 oktober om 14.30 uur door Sebastiaan ‘t Hart, de vaste organist van de lutherse kerk aan de Hamburgerstraat. Hij zal de ‘Kleine orgelmis’ uit de Clavierübung III van Johann Sebastian Bach spelen.

Het tweede concert in de Wartburgkapel is op zondag 27 oktober, om 15.30 uur door Johan Ern , een van de organisten van de Wartburgkapel. Hij speelt werken van Dieterich Buxtehude, Johann Sebastian Bach, Jan Zwart, Albert de Klerk, Hans Friedrich Micheelsen, Ernst Pepping en Willem Mudde.

Behalve de bewoners en kerkgangers uit de Wartburg zijn ook andere gemeenteleden en alle belangstellenden van harte welkom. De toegang is – uiteraard – gratis.

Klassiek cocktailtrio in herfstconcert bij Excelsior Maarssen

Na een zeer geslaagde uitvoering van Rossini’s Petite Messe Solennelle heeft Excelsior in dit najaar weer interessante muziek op het programma staan. Voor velen zal het Credo van Johann Christian Bach (1735-1782) onbekend zijn. Deze componist is   n van de zonen van Bach. Het elfde kind van Johann Sebastian Bach en Maria Magdalena W lcken. Hij is bekend geworden als de Londense Bach. Hij studeerde lange tijd in Italië, waar hij zich bekeerde tot het katholieke geloof. In 1762 vestigde hij zich in Londen, in die tijd centrum van de Europese opera. Met de beroemde gambaspeler en componist Abel was hij   n van de eersten die publieke concerten organiseerde: de Bach-abelconcerts. Niemand minder dan de componist Mozart was een groot bewonderaar van Johann Christian Bach en de stijl van deze componist is vooral in de vroege werken van Mozart duidelijk te herkennen. Mozart zal in het programma in oktober dan ook niet ontbreken (Missa Brevis in G, KV140). Evenals de componist Joseph Haydn. Van hem zal Excelsior het Stabat Mater uitvoeren. Het Stabat Mater van Haydn is voor het eerst uitgevoerd in 1768 in Wenen. Dit klassieke cocktailtrio is op 12 oktober in de Heilig Hartkerk in Maarssen te beluisteren. Het concert begint om 20.15 uur. Kaarten zijn te reserveren bij Tiny Kalksma, telefoon 666 3417 of via de website: www.excelsior-maarssen.nl.

* Harriët Smit rapporteert namens de Tuindorpkerk (foto’s Frans Ritmeester).

het Citypastoraat (voor stad  n regio) toevertrouwd, maar ook het Open Dom-werk, de zorg voor verstandelijk beperkten en het kerkelijk cultureel werk. De EUG heeft een speciale taak als studentengemeente en is vanuit haar ontstaansgeschiedenis voluit oecumenisch. De Jacobikerk weet zich verantwoordelijk voor orthodoxe kerkleden. Niet alle wijkgemeenten hebben een stedelijke opdracht. Sommige

beraden zich of ze er één op zich zullen nemen. Zo geeft de Wilhelminkerk met haar project ‘Livingroom’ speciale aandacht aan buitenlandse studenten. Anderen richten zich op het bewaren van het eigen karakter. Zo kent de wijk Zuilen twee vierplekken: vanuit de klassieke protestantse traditie (Bethelkerk) en vanuit de liturgie van de vroege kerk (Oranjekapel). De Johannescentrumgemeente ziet zichzelf als een leerschool in de oecumene,

Utrecht Lezing: God en Natuur

Elke vierde woensdag van de maand is in de Pniëlkerk een lezing voor (met name) ouderen over godsdienst, maatschappij, economie, politiek of kunst en cultuur door deskundige sprekers die met passie over hun vakgebied kunnen vertellen.

Op 23 oktober spreekt ingenieur/filosof Wim Lintsen over: 'God en Natuur, balanceren tussen wetenschap en religie'. Wetenschap en religie staan vaak op gespannen voet met elkaar. Er zijn theologen die zich concentreren op God en de wetenschap negeren. Bij veel wetenschappers is het omgekeerde het geval, zij houden zich verre van religie. Daardoor wordt een kloof gecreëerd tussen God en de Natuur. Maar is dat nodig? Is er geen dialoog mogelijk?

Uitgangspunt is het verhaal van de wetenschap. Kosmologie en evolutietheorie leveren de centrale feiten over het universum waarin we leven. Maar er hoeft geen scheiding te zijn tussen wat wij voelen bij religie en bij de natuur. Ieder van ons heeft zijn eigen reactie op het indrukwekkende verhaal van de natuur. Er kan zelfs sprake zijn van een intense spirituele ervaring.

De lezing stimuleert tot reflectie en bezinning. Wim Lintsen nodigt ons uit om samen met hem meningen en visies te delen. Over het onderwerp van de lezing heeft hij een boek gepubliceerd, getiteld: 'God & Natuur, avontuurlijke dialogen op het grensvlak van wetenschap en religie' (zie ook www.god-natuur.nl). Dit boek is verkrijgbaar tijdens de lezing. U bent welkom in de wijkzaal van de Pniëlkerk (Lessinglaan 33) van 14.00 tot 16.00 uur. De toegang en de koffie/thee zijn gratis. Wel verwachten wij een bijdrage in de collecte van minimaal vijf euro om de kosten te dekken.

Afscheidsconcert Chris Pouw van Kamerkoor Sjanton

Het Utrechtse kamerkoor Sjanton geeft op 26 oktober een concert ter gelegenheid van het afscheid van zijn dirigent Chris Pouw. "Na bijna zeventien jaar gaan Chris en Sjanton ieder hun eigen weg", schrijft het koor in een persbericht. "Aan een lange, productieve en zeer creatieve samenwerking komt een einde. Sjanton heeft onder de muzikale leiding van Chris Pouw een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt en veel successen behaald. Met hem hebben we een luisterrijk repertoire opgebouwd, met liederen van Weelkes tot Whitacre, in vele talen, vaak a-capella maar ook met orkest of ensemble."

In het afscheidsconcert in de Josephkerk aan de Draaiweg willen koor en dirigent hun trouwe publiek de veelzijdigheid van Sjanton laten doorklinken. Dat is onder meer muziek uit Scandinavië en de Baltische landen met daarbij een aantal Sjantonklassiekers. Het programma in de Josephkerk begint om 20.15 uur. Kaarten zijn verkrijgbaar bij de leden of via www.sjanton.nl.

Liedfestival met Sytze de Vries in de Janskerk

* Sytze de Vries.

Op zaterdag 16 november vindt in de Janskerk het vijfde Oecumenisch Liedfestival plaats. Het Oecumenisch Liedfestival is een initiatief van De Vertaalslag, een stichting rond theoloog en tekstschrijver Sytze de Vries. Dit vijfde Liedfestival wordt georganiseerd in samenwerking met de EUG.

Tijdens dit liedfestival gaat de 'Missa Bilingua' in première, een door Hans Leeuwenhage (dirigent van het koor van de Janskerk) nieuw gecomponeerde mis, met – eveneens nieuwe – teksten van Sytze de Vries. In deze mis wordt eigentijdse taal en muziek verbonden met Gregoriaans en

Latijn. Een deel van de ochtend is ingeruimd voor het instuderen van de gemeentepartij door alle aanwezigen.

Ook worden enkele (nieuwe) koorliederen op teksten van Henriette Roland Holst, Huub Oosterhuis en Willem Barnard ingestudeerd. 's Middags brengt het Vocaal Theologen Ensemble onder leiding van Hanna Rijken een aantal nieuwe liedteksten en vertalingen van Sytze de Vries ten gehore.

De dag duurt van 11.00 tot 16.00 uur. Toegang kost 24 euro, lunch inbegrepen. Informatie: Harry Pals, hpals@xs4all.nl. Opgave, vóór 10 november, bij Anke Mopman, a.mopman@planet.nl.

Henk Korff

Het kleine kerkgebouw aan het Van Limburg Stirumplein in Utrecht-oost is in 1913 gewijd door de Londense Bisschop Bury uit Londen en kreeg de naam van de Heilige Drievuldigheid. Het gebouw voorzag toen, en voorziet nu nog steeds, in een behoefte om God te dienen in de Engelse taal. De liturgie die toen werd gevolgd was ontleend aan het Book of Common Prayer uit 1662. De gemeente van Holy Trinity Church gebruikt dit gebedenboek nog steeds voor haar Choral Evensong. In de morgendiensten, wanneer de Eucharistie wordt gevierd, wordt het gebedenboek 'Common Worship' gebruikt. De vorm van diensten verschillen niet zo heel erg van elkaar, wel is de taal veranderd gedurende die paar

Evensong in de Engelse Kerk

eeuwen.

Voor Evensong leent zich de taal uit 1662 zich nog uitstekend. In vele kathedrale kerken en kapellen van de colleges van de universiteiten wordt nagenoeg dagelijks deze vorm van dienst gebruikt. Daar bewijst de rijkdom van de oude taal zich de lofzangen van Maria en Simeon zich. Ook het koor van Holy Trinity Church, dat ruim een eeuw geleden is opgericht, zingt in de overbekende woorden van het Magnificat en Nunc Dimittis. In oktober zal dat te horen zijn in de toonsoort in D van de Ierse componist Charles Wood (1866-1926).

Chants

De psalm voor de tiende avond van de maand is 69: 'Save me O God, for the waters are come in even unto my soul'. De vertaling van Psalmen in het Book of Common Prayer is van Miles

* De Engelse kerk aan het Van Limburg Stirumplein.

Coverdale (1488-1569). Hij is bekend geworden als de vertaler van de Bijbel die voor het eerst is gedrukt in het Engels. De chants zijn van Joseph Barnby en Thomas Attwood.

Sir David Willcocks schreef de muziek voor de overbekende gezang 'Love divine, all loves excelling'. Als gemeente zullen we die hymne zingen alsook "In heavenly love abiding", 'Who would true va-

lour see' en 'Come down, O Love divine'. De Bijbellezingen komen van Job 28 en Mattheus 13. De dienst op zondagmiddag 13 oktober begint om 14.30 uur. De kerk ligt op minder dan vijf minuten lopen van de buslijn 3 (halte Burgemeester Reigerstraat) en buslijn 4 (Rosarium). Voor bezoekers met hun auto is er voldoende gratis parkeer gelegenheid nabij de kerk.

Lutherdecade

Ds Catrien van Opstal

Over vier jaar is het vijfhonderd jaar geleden dat Maarten Luther zijn stellingen over de aflaat publiceerde. Die 95 stellingen worden beschouwd als de start van de Reformatie. Dit vijfhonderdjarig jubileum zal in 2017 in Wittenberg uitgebreid herdacht en gevierd worden.

De Lutherse Kerk in Duitsland heeft een 'Lutherdecade' afgekondigd en georganiseerd als inhoudelijke aanloop naar dit jubileum. De tien jaren er aan voorafgaand krijgt ieder jaar een thema mee om in de gemeentes aan de orde te stellen. De Lutherse Synode in Nederland heeft een commissie ingesteld, die deze onderwerpen ook in Nederland over het voetlicht brengt. Gedurende deze Decade worden stellingen verzameld naar aanleiding van de thema's. Deze zullen in 1517 in Wittenberg overhandigd worden. Op de jaarlijkse landelijke lutherse dag – altijd rond Hervormingsdag – is dit jaar het onderwerp 'tolerantie'. Utrecht is gekozen als gastvrouw, vanwege ons eigen jubileumjaar.

Op zaterdag 26 oktober beginnen we de zaterdag met korte Metten. Daarna zal emeritus hoogleraar Lutherana prof.dr. Klaas Zwanepol een lezing houden over 'Tolerantie' bij Luther en in de lutherse traditie. Ik ben benieuwd, want Luther als zinner van een nieuwe herwaardering van de Schrift en als profeet van de rechtvaardiging door het geloof alleen, was zeer uitgesproken en daarin niet tolerant. Het ging dan ook om een 'status confessionis'. Het ging om het belijden. Hij kon enorm uithalen naar tegenstanders om hun onbegrip, om van zijn latere uittalingen over de Joden maar niet te spreken. En hij kon heel mild zijn, omdat het voor hem een werkelijkheid was, dat hij van Gods bewogenheid en genade leefde. Over lutherse tolerantie weet ik zelf niets, dus ik ga luisteren. Ik hoop natuurlijk dat er iets moois over is te zeggen. Ik heb er zo mijn vragen bij: is lutherse tolerantie iets anders dan christelijke tolerantie. Wat is dat trouwens: christelijke tolerantie? En is tolerantie eigenlijk niet een on-woord, omdat het in mijn oren naar 'gedogen' klinkt en niet naar werkelijke erkenning.

Na de lezing van professor Zwanepol zal dr. Jandirk Pronk (echtgenoot van ds Erna Treurniet) ons meenemen in het op het oog zo vriendelijke maar bij nader inzien verraderlijke mijnenveld van de tolerantie. Samen met Mpo Ntoane heeft hij vele racisme(bewustwordings-) trainingen gegeven. Hij zal ons laten nadenken over de verhouding meerderheid versus minderheid en over wat tolerantie binnen dat kader doet. Waar staan we zelf? Via de begrippen nieuwsgierigheid, trots en respect krijgen we ingangen om tolerantie nieuw in te vullen. In ons voorgesprek gaf hij een typerend inkijkje. We spraken over de kerk als minderheid in onze samenleving. "Dat is onze perceptie", zei hij. Wij vinden onszelf als kerken een minderheid. Maar de meerderheid denkt zichzelf niet als meerderheid ten opzichte van de kerken. 'De meerderheid' heeft de kerken niet eens in het vizier, voelt zich niet tot haar in relatie staan en zal zich dus nooit zo benoemen. Tja, zo had ik er nog nooit naar gekeken. Dat maakt me nieuwsgierig naar wat voor ongedachte inzichten ik nog meer

LUTHERS GELUID

zal krijgen die ochtend. De middag wordt aan andere onderwerpen besteed. We sluiten de dag af met een eredienst waarin we het Heilig Avondmaal delen.

U bent van harte uitgenodigd voor de hele dag. Zeker de ochtend kan voor u interessant zijn. We beginnen om 10.00 uur op zaterdag 26 oktober, Hamburgerstraat 11. Gratis.

spelen, lezen, zingen, geloven

Jezus twitterde al

Eric van den Berg

Het gaf reuring dit voorjaar, toen scriba Arjan Plaisier zijn vrij pessimistische visie gaf op nieuwe media. Hij had het over verslaving aan mobieltjes en sociale media.

Hij is terecht opgewonden. Buiten de kerk is sociale media al vele jaren zichtbaar. Menno van der Veen (2010) beschrijft in 'Welkom in Youtopia' de opkomst van de 'Youtopisten' – veertigers die door tientallen rollen te kiezen een volstrekt unieke biotoop creëren met ongekende mogelijkheden. In Youtopia ben je wie je wilt zijn, en kies je dus ook je religieuze roots die je wilt met het idioom dat je erbij wilt gebruiken.

Fictie? Niet in het minst. We kennen de 'Pilgrammers' – jongeren die zichzelf een religieuze beweging noemen door het delen van foto's via de mobiele fotodienst

Instagram. We kennen Apple-gelovigen die de H. Steve Jobs vereren als held, idool en goeroe. De gemiddelde christelijke babyboomer die de arbeidsmarkt verlaat en nu tijd neemt zich in het christendom te verdiepen, zal deze beker graag voorbij zien gaan en zich verlaten op het traditionele kerkgemeente. De gemeenschap rond Facebook doet hij of zij af als 'virtueel', 'onecht', 'nietszeggend' en 'oppervlakkig'. In een dergelijke normatieve houding is de afkeer zo expliciet aanwezig, dat het nooit wat zal worden.

De negatieve houding tegenover social media is niet terecht. Jezus en Paulus laten dat heel duidelijk zien.

Jezus twitterde al. Sommige christelijke critici van twitter bespotten dit social medium omdat het onmogelijk zou zijn ook maar iets van waarde en diepgang te communiceren in slechts 140 tekens. Jezus deed dat heel vaak. De zaligsprekingen bijvoorbeeld

* Eric van den Berg.

bestaan steeds uit veel minder dan 140 tekens (Mt. 5,3-10). 'Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel', 80 tekens. 'Gelukkig de treurenden, want zij zullen getroost worden', 55 tekens. 'Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten', 60 tekens.

'Gelukkig wie honger en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden', 85 tekens. 'Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden', 68 tekens. 'Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien', 59 tekens. 'Gelukkig de vreedstichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden', 75 tekens. 'Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden, want voor hen is het koninkrijk van de hemel', 99 tekens.

Volgens het zeventiende hoofdstuk van het boek Handelingen heeft Paulus onder andere een reis naar Athene ondernomen, de culturele hoofdstad van zijn tijd. Paulus ziet zijn kans schoon om voor zo'n belangrijk publiek de leer van Christus uiteen te zetten. Paulus verpakt zijn boodschap dan ook zo aantrekkelijk mogelijk voor zijn filosofisch gehoor. "Sommigen dreven daar de spot mee." (32a) Andere veinzen beleefdheid: "Daarover moet u ons een andere keer nog maar eens vertellen." (32b) Paulus' missie is echter niet geheel voor niets geweest. "Enkelen sloten zich bij hem aan en aanvaardden het geloof, onder wie ook een Areopagiet, Dionysius, een vrouw die Damaris heette en

nog een aantal anderen." (33-34) Het is al niet moeilijk een brug te slaan van de reizen van Paulus en zijn gesprekken in Athene naar nieuwste media. Het marktplaatsplein, de agora en de Areopag: het zijn de nieuwtestamentische varianten op sociale media van onze tijd. Filosofen, theologen, politici, deskundigen en leken ontmoeten elkaar in het hart van de democratie, wisselen hun standpunten uit, voeren serieuze debatten en ongetwijfeld is er veel roddels en achterklap. Daarom: onderzoek en behoud het goede en bedenk wat Jezus en Paulus al deden. Nu zien we achter het dunne beeldscherm een echte wereld: een volledige nieuwe Vinex-locatie waar ongekende mogelijkheden zijn om een kerkgemeenschap op te bouwen of te hervinden.

Dit artikel is geschreven in aanloop naar Kerk2013, hét interkerkelijke congres over kerk, social media en internet, dat op 9 november plaatsvindt in Utrecht. Tickets zijn te koop via de website <http://www.kerk2013.nl>. Eric van den Berg is mede-organisator van Kerk2013 en auteur van o.a. de boeken 'Kerk en internet' en 'Kerk en social media'.

Ardennen-weekeinde voor actieve jongeren

In het Belgische Ardennendorp La Roche is in het weekeinde van 18-19-20 oktober een meerdaagse activiteit voor jongeren van 16 tot 25 jaar. Opgeven voor deelname is nog mogelijk.

Het Ardennenweekeinde wordt al vele jaren georganiseerd door de Commissie Grootchalige Activiteiten. Editie 2013 van dit geweldige avontuur heeft plaats van 18 tot en met 20 oktober in La Roche-en-Ardenne (B). De activiteiten duren van vrijdagavond tot zondag begin van de middag. Kernpunten van het Ardennenweekeinde zijn: ontmoeting, gezelligheid, lekker actief en genieten van de mooie natuur in Belgische herfstkleuren.

Groepen

Het globale programma ziet er als volgt uit: op vrijdagavond wordt de groepsindeling bekend gemaakt en leer je de groep beter kennen door middel van een spectaculair en spannend avondspel. Op zaterdag wordt het survivalen. Door middel van kaart en kompas zoek je je eigen weg. Of zijn de hulpmiddelen meer hedendaags? Op zondagochtend is er een viering met daarop aansluitend een uitgebreide brunch.

Kosten voor deelname bedragen vijftig euro. Dit is inclusief overnachtingen in het kamp-huis, alle maaltijden en eten tijdens de tocht. De prijs is exclusief maaltijd bij aankomst op vrijdagavond, overige consumpties en een reisverzekering (verplicht zelf afsluiten!). Aanmelden: Je kunt je aanmelden als individu, met z'n tweeën of met een groep. Stuur een e-mail naar info@stichtingcga.nl en vermeld je naam en de naam van de anderen in je groep. De aanmeldingsprocedure verloopt dan verder via een contactpersoon. Kijk voor meer informatie op de website <http://www.stichtingcga.nl>.

Het CGA is een vrijwilligersorganisatie die kampen en weekenden organiseert voor christelijke jongeren vanaf 12 jaar. De kampen die ze organiseren zijn bedoeld om jongeren samen te brengen zodat zij elkaar in een leuke omgeving kunnen leren kennen en de gesprekken vanzelf op gang komen.

Pia ten Hoeve

Op 20 oktober is het weer Micha Zondag. Armoe en onrecht wordt centraal gesteld deze zondag. Nou is gerechtigheid iets waar je het wel vaker dan één keer per jaar over kunt hebben, maar het daar eens heel nadrukkelijk over hebben is een heel goed idee. Zeker in deze tijden waar we het alleen maar over crisis hebben. Dan is het wel goed om na te denken over vragen als: Leven wij inderdaad in overvloed? En zo ja, zijn wij bereid om die te delen? Hoeveel mag het kosten? En gaat het dan alleen om geld of ook om andere zaken.

Het is al goed om je bewust te worden van je niet-duurzame gedrag. Op de website van Micha Nederland is materiaal verzameld om ook met kinderen en tieners over dit onderwerp te hebben. Het is erg de moeite waard om hier eens te gaan kijken. Om bijvoorbeeld het eens over kleding te hebben. Doe eens die kleine quiz met ze die te vinden is op hun site.

Time to Turn

Als je het dan nog concreter wilt maken, kijk dan eens op 'Time to

Micha Zondag

*Time to turn... (foto Pia ten Hoeve).

Turn', een beweging van jongeren die vanuit hun geloof willen kiezen voor een rechtvaardige en duurzame levensstijl. Ja, dat is een mond vol, maar wat ze zeggen is dit: "De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter. Door onze welvaart wordt

de natuur uitgebuit. We leven in een maatschappij die draait om meer-meer-meer, maar daarvoor zien we niet meer dat er mensen arm worden en dat er wereldwijd onrecht is. Dat is niet de wereld zoals God hem voor ogen had. Wij geloven dat het de hoogste tijd is om te veranderen. Wij geloven in het goede nieuws

van Jezus Christus. Hij heeft ons niet opgeroepen om vaker naar de kerk te gaan, met twee woorden te spreken en christelijke armbandjes te dragen, maar om voor de armen te zorgen, vrede te stichten en ons niet te laten verleiden door rijkdom. Zo simpel ligt het." En ze maken het concreet, bij-

voorbeeld met hun campagne 'Kleedvermaak?!' 'waarin ze op zoek gaan naar de wereld achter ons kledingstuk. In deze campagne denk je na over duurzame en creatieve alternatieven waarop wij ons steentje bij kunnen dragen aan een eerlijke kledingindustrie. Kijk op de website www.timetoturn.nl.

Een tuin in de kerk

Liturgie en beleving (2)

In de serie ‘Liturgie en beleving’ wordt aan kerkgangers gevraagd hoe zij de liturgische voorwerpen en ruimte in een kerk beleven, en wat dat doet voor en met hun geloof. In dit nummer van Kerk in de Stad beschrijft Arie Moolenaar de Nicolaïkerk, waarvan elk bouwkundig detail een liturgische betekenis heeft. Het is deel 2 in de serie ‘Liturgie en beleving’, en feitelijk deel 4 in de reeks artikelen over liturgie als hoofdonderwerp, waarbij in afwisseling met de ‘belevings-impressies’ ook tal van aspecten van het Nieuwe Liedboek worden beschreven.

Arie Moolenaar

De Nicolaïkerk is een prachtige hallenkerk. Als je er binnen loopt en je laat de ruimte, de stilte en het licht op je inwerken, dan kom je tot rust. Een kerkgebouw wil van binnen en buiten herinneren aan het grote geheim van Gods liefde en zorg.

De kerkbouwers waren er zich van bewust dat wat je op aarde zag, wilde verwijzen naar dat geheim. Je kon het herkennen in

de planten, de dieren, de gebruiksvoorwerpen en de gebouwen. Hemel en aarde waren op elkaar betrokken. Zo wilde men in de kerk Vader, Zoon en Heilige Geest zichtbaar maken en aanwezig doen zijn. De Bijbelverhalen werden geschilderd, in steen uitgehouwen, in gebrandschilderde ramen verbeeld, in liederen en in de liturgie tot uitdrukking gebracht. Je ziet, voelt, hoort het in deze prachtige kerk.

Dooptuin
Zo wilde men ook een tuin aanleggen. De Bijbel staat immers vol

LITURGIE & BELEVING (2)

van verhalen over tuinen, die van vroeger en die van de toekomst. We denken dan aan het Paradijsverhaal, de tuin van Eden, de ‘tuinen’ in de profetie van Jesaja maar ook die in het boek Openbaringen. Is het een wonder, dat men in de oude kerk het Paradijs kon aanwijzen? Het was de ruimte voor het schip, daar waar het doopvont staat, als verwijzing naar het levende water. In de protestantse traditie heeft men dit op een bijzondere manier opgepakt. Ook daar is sprake van een tuin, de dooptuin. Niet apart voorin de kerk, maar rond de preekstoel. Rechthoekig: wordt ook het nieuwe Jeruzalem niet rechthoekig genoemd? In deze tuin bevindt zich dan ook het doopbekken. Het water des levens herinnert aan de zonden in het Paradijs en de afwassing van de zonden door de doop in het bloed van Christus. Zo noemen we dat plechtig. Deze tuin bevindt zich ook in de Nicolaïkerk. Hij blijkt verrijdbaar. De liturgie en die van de doop worden nu immers anders geduid of beleefd.

Kandelaars
Maar het hek is er nog. Ik tref hem aan tegen de zijwand. Hij is prachtig. De lezenaar in het midden en aan weerszijden twee kandelaars. Ze geven allemaal aan, dat het Woord centraal staat. De Bijbel wordt daar immers gelezen. Hij ligt niet alleen op de kansel, maar ook op deze lezenaar. Mensen hadden vroeger geen geld om een eigen Bijbel te kunnen kopen. Ze kochten wel prentbijbels of afgedrukte afbeeldingen van etsen of liederen op een vel papier. Hoe hoorden ze dan naar de Woorden van God? Iedere zondag en in de dienst door de week, meestal op woensdag, vond de doorgaande lezing plaats. Twee hoofdstukken of meer werden er gelezen, vaak voorafgaande aan de eigenlijke dienst. De predikant kon zich aan deze lezingen houden om zijn

* Het Tien Gebodenbord.

* Het doopbekken in de Nicolaïkerk.

* Het hek van de dooptuin staat er nog... (foto's Arie Moolenaar).

Toerustingsavond over Mantelzorg

Frans Rozemond

Het Diaconaal Missionair Orgaan (DMO) organiseert op dinsdag 29 oktober een toerustingsavond over Mantelzorg. De avond wordt gehouden in de Pniëlkerk en begint om 20.00 uur. Ans van den Berg van Steunpunt Mantelzorg zal het onderwerp inleiden.

Mantelzorgers zorgen voor een kwetsbare naaste. Dat kan iemand thuis zijn: een zieke partner of een gehandicapt kind. Anderen zorgen voor hun elders wonende hoogbejaarde ouders, voor vrienden of burens. Dat is zwaar, zeker als je er 24 uur per dag alleen voor staat. Mantelzorgers kiezen meestal niet voor dit werk, ze rollen er in. Kent u mantelzorgers in uw omgeving? Wat betekent het voor hem/haar om altijd maar beschikbaar te zijn om zorg te verlenen en geen tijd voor ontspanning te hebben? Wat kunnen we als kerkelijke gemeente voor mantelzorgers doen? Welke hulpverlening is er vanuit de overheid? Over die vragen gaat deze toerustingsavond.

Het DMO organiseert dit seizoen een aantal toerustingsavonden voor diakenen met het oog op hun praktische werk in en namens de gemeente. Ook pre-

dikanten, ouderlingen en andere medewerkers in de kerk zijn hartelijk welkom.

Tijd en plaats: dinsdag 29 oktober in de Pniëlkerk, Lessinglaan 33,

20.00 tot 22.00 uur. Aanmelden graag uiterlijk vrijdag 25 oktober vóór 10.00 uur bij: Frans Rozemond, bureausecretaris DMO, e-mail: dmobestuur@protestant-

utrecht.nl, telefoon 2737 540. De volgende avond staat gepland op maandag 18 november in de Bethelkerk. Het thema is dan 'Armoede'.

COMPONIST GESUALDO, ZIJN TIJD VERVOORUIT

‘Madrigalen van vertroosting’ in de Domkerk

Remco de Graas, cantor Domkerk

Don Carlo Gesualdo, prins van Venosa was een Italiaans componist, luitspeler en edelman (1560-1613). Iemand die zowel door zijn muziek als zijn levensloop een opvallende figuur was. Van zijn muziek, die zowel religieuze als seculiere vocale en instrumentale muziek bevat, zijn vooral zijn madrigalen bekend. Tijdens de Zaterdagmiddagmuziek zullen op 19 oktober Gesualdo's Madrigalen worden uitgevoerd. Ter inleiding verzorgt cantor Remco de Graas een avond om dieper op deze componist in te gaan. Gesualdo was zijn tijd muzikaal ver vooruit.

* Don Carlo Gesualdo 'da Vennosa' (1560-1613) schreef 'Madrigalen van vertroosting'.

In de concertprogrammering van de Zaterdagmiddagmuziek hebben op Stille Zaterdag de Responsoria geklonken. Op 7 september waren de Cantiones Sacrae aan de beurt en op 19 oktober klinken de Madrigalen van vertroosting, voor als tijden zich weer gaan vernauwen. Op woensdag 16 oktober organiseren het Citypastoraat Domkerk en de Stichting Zaterdagmiddagmuziek een kennismakingsavond over Carlo Gesualdo, natuurlijk met muziekvoorbeelden. Aanvang van de avond 20.00 uur, via de ingang aan de Domstraat. Op-gave: breij@xs4all.nl.

Maak kennis met Gesualdo 'da Venosa' in de Domkerk

Woensdag 16 oktober, 20.00 uur, inleiding door Remco de Graas, cantor Domkerk Zaterdagmiddagconcert 19 oktober, 15.30 uur, Gesualdo da Venosa (1566-1613), Luca Marenzio (1553-1599) 'Madrigali per consolatione'. Solistenensemble Cantores Martini. Kosten: vrije bijdrage.

Dit jaar is het vierhonderd jaar geleden dat de Italiaanse componist Carlo Gesualdo in Napels overleed.

Door het huwelijk verbonden aan het hof van hertog Alfonso d'Este de Ferrara, was hij een belangrijke artistieke pion in het schaakspel van de bittere concurrentiestrijd tussen de verschillende Italiaanse vorstenhoven, zoals het Florentijnse huis der Medici.

In 1519 had Gesualdo zijn naam al gevestigd door de dubbele moord op zijn echtgenote en haar minnaar, die hij verraste 'in flagrante delicto di fragrante peccato'. Deze naamsbekendheid, onder meer door een verslag van de moordpartij in versen van Tasso, kwam hem later goed van pas. Echt beroemd werd hij pas gedurende en na de publicatie van zes madrigaalboeken, waarin hij zijn eigen muzikaal extremisme

in chromatiek en harmoniek de vrije hand geeft.

Van de twee boeken met Cantiones Sacrae is alleen het eerste, voor vijf stemmen, bewaard gebleven, daarnaast drie sets met Responsoria voor de drie dagen van Pasen. Behalve door een extreme melomanie werd de prins van Venosa ook levenslang geplaagd door een diepe melancholie, die hem zich uiteindelijk volledig uit het openbare leven deed terugtrekken.

Koopavondviering in Iona-traditie in Stiltecentrum

Op donderdag 17 oktober is er weer een koopavondviering in het Stiltecentrum op Hoog Catharijne. Deze viering wordt elke derde donderdag van de maand gehouden tussen 19.30 en 20.00 uur.

Met deze meditatieve vieringen wil het Stiltecentrum publiek aanspreken dat overdag niet in de gelegenheid is de dagelijkse middagpauzedienst bij te wonen. De vieringen zijn vrij toegankelijk; passanten, werknemers van Hoog Catharijne en winkelend publiek – iedereen is van harte welkom.

De viering op 17 oktober wordt gehouden in de traditie van de Iona Community in Schotland. De Iona Community heeft Keltische wortels. In de Keltische traditie is geloven verweven met het hele bestaan. De natuur heeft daarin een belangrijke plaats. In deze viering zal er aandacht zijn voor de vier natuurelementen door middel van teksten, liederen, rituelen en handelingen. Voorganger is Irene Stok, kerkelijk ouderewerker van de Protestantse Gemeente Utrecht. Zij is betrokken bij de Iona Community.

Het Stiltecentrum bevindt zich op Hoog Catharijne, Godebaldkwartier 74.

De kapel is open op werkdagen van 9.30 tot 16.30 uur. Dagelijks 12.45 uur wordt er een korte viering gehouden. De eerstvolgende koopavondviering is op 17 oktober om 19.30 uur. De kapel is open vanaf 19.00 uur.

De ontmoetingsruimte is op werkdagen open van 12.00 tot 16.00 uur

Festival Geestdrift morgen in Janskerk

In het festival Geestdrift, dat morgen plaats heeft in de Janskerk, gaan kunst en muziek samen met thema's als geloof en sociale rechtvaardigheid. Oude muziek gaat er hand in hand met nieuwe ideeën en nieuwe muziek put er onbevengend uit oude tradities.

Tijdens Geestdrift is er veel ruimte voor contemplatie. De christelijke traditie is de katalysator voor hedendaagse publieke theologie, kunst, discussie en sociale gerechtigheid. Behalve lezingen en 'Ted Talks' zal een aantal muzikanten vertellen hoe hun geloofstraditie van invloed is op hun muziek.

Op Geestdrift voeren onder anderen Erik Borgman, Ruud Ganzevoort, Lex Boot en Martine Vonk het woord. Daarnaast is er poëzie, beeldende kunst en muziek van onder meer Broeder Dieleman, Wooden Saints en Ponoka. Er is een speciaal voor Geestdrift ontwikkeld theaterstuk over en door domineeskinderen en als sluitstuk biedt dit nieuwe festival een prikkelend Bach-experiment met orgel, cello en visuele projecties.

Geestdrift begint op 12 oktober om 12.00 uur. Kaarten zijn verkrijgbaar via geestdrift.nl en kosten twintig euro aan de kassa. Meer informatie staat op de website geestdrift.nl.

Sweelinck-vesper in de Pieterskerk

In de Pieterskerk is vrijdag 1 november om 20.15 uur een zogenoemde Sweelinckvesper te horen. Utrecht staat hiermee in een rijtje van vier grote steden in Nederland en België, waar deze buitengewone vesperdienst wordt uitgevoerd. Deze concertserie wordt georganiseerd door een samenwerkingsverband van de Stichting Pietersconcerten Utrecht, het Bachfestival Dordrecht, Koorlink Antwerpen en het Muziek Podium Zeeland.

De Sweelinckvespers worden uitgevoerd in Breda, Dordrecht, Utrecht, Antwerpen en Vlissingen. De architectuur van de locaties krijgt in de mise-en-scène van het koor een aparte 'belichting'. Daarbij wordt een rijke psalmen-traditie gecombineerd met vocale en instrumentale composities uit andere stijlperiodes met als basis psalmen van Sweelinck, zijn 'Onse Vader in Hemelrijk' en het Magnificat. Daarnaast worden onder meer psalmzettingen van Daan Manneke en Arthur Honneger uitgevoerd.

Medewerking verlenen: Jos van der Kooy, Cor Ardesch, Jan Janssen en Jos Vogel op orgel; Paul Maassen en Jos Vogel op beiaard. De teksten zijn van Y. Né en Micha Hamel; recitant en mise-en-place is Wim Arts.

Huib Blankenberg voorzitter van Fonds Museum Catharijneconvent

Drs. Huib Blankenberg is de nieuwe voorzitter van het in 2011 opgerichte Fonds Museum Catharijneconvent. Eind jaren '70 was Blankenberg in dit museum werkzaam als rondleider.

Huib Blankenberg studeerde Geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht. Tot mei 2013 was hij secretaris van het bestuur van de Vereniging Rembrandt waar hij van 2003 tot 2011 als directeur werkzaam was. Van 1990 tot 2002 was hij directeur van Museum Van Speelklok tot Pierement in Utrecht. Daarnaast vervulde hij diverse bestuursfuncties, waaronder het voorzitterschap van de Vereniging van Utrechtse Musea.

Sinds de oprichting van het Fonds in 2011 was Hans van der Ven voorzitter. Hij blijft verbonden aan het Fonds als bestuurslid. Daarnaast is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van Museum Catharijneconvent.

Sinds de oprichting heeft het Fonds Museum Catharijneconvent veel donateurs aan zich weten te binden en een aantal toezeggingen voor nalatenschappen verkregen. Dit heeft de afgelopen jaren meer dan een miljoen euro opgeleverd.

DRIE MENSEN OP ZOEKTOCHT NAAR GELOOFSGEMEENSCHAP

Het lef om iemand mee te vragen

Groei door vernieuwing (2)

Harmen van der kolk schreef in het vorige nummer van Kerk in de Stad over de toekomst van de kerken in Utrecht. De gebouwen zijn goed onderhouden, het personeelsbeleid staat op poten maar straks zitten er bewaarde professionals in een mooi maar leeg gebouw. Daarom ligt er een mooi nieuw beleidsplan wat aanstuurt op vernieuwen daar waar dat nodig is om zo met elkaar opnieuw een vitale geloofsgemeenschap te vormen. Harmen benadrukte in zijn artikel dat een beleidsplan geen wortel schiet als het niet gedragen wordt door een kerk met een hart voor het Evangelie die zich bewust is van haar taak in de wereld. In dit artikel, deel 2 in de miniserie van drie, wil Bettelies Westerbeek, missionair medewerker in de Jacobijkerk, daar nog iets aan toevoegen. Een vitale geloofsgemeenschap heeft behalve hart voor het evangelie en een duidelijke taakomschrijving ook ruimte voor... Marjolein, Saskia en Karel.

Bettelies Westerbeek

Maak kennis met Marjolein. Een jonge energieke vrouw, ze is voor haar studie kunstgeschiedenis in Utrecht komen wonen en werkt inmiddels bij een museum. In haar studie is ze veel tegengekomen over religie en de Bijbel en nu wil ze er wel eens meer van weten. Opgegroeid zonder enige religieuze achtergrond weet ze nagenoeg niets over God, geloof, de Bijbel of de kerk. Geen kennis, geen vooroordelen - wel oprechte interesse.

En dan is er Saskia, een vrouw van middelbare leeftijd, ergens in haar achterhoofd echoën de verhalen van haar gelovige oma. Maria, Jezus en na lang graven ook nog ergens Noach, die van die ark. De laatste tien jaar heeft ze zich verdiept in het boeddhisme want de rust en de stilte spreken haar aan. Maar het blijft nooit lang stil en de rust is vluchtig. Ze leest alles wat er te vinden is op het gebied van spiritualiteit en wil nou wel eens terug naar die verhalen van haar oma.

Als laatste stel ik jullie voor aan Karel, een rasechte Utrechter, gepensioneerd fabrieksarbeider, houdt van biljarten en een biertje op zijn tijd. Als kind ging hij naar de School met de Bijbel en trots vertelt hij dat de psalmen nog steeds

kent. Hij heeft als jongeman belijdenis gedaan maar is in de loop van zijn leven de band met de kerk verloren, totdat er iets ingrijpends in zijn leven gebeurde en hij tot zijn eigen verbazing op zondagochtend naar kerkdiensten op tv begint te kijken.

Wees welkom

Drie mensen die in hun zoektocht de kerk goed zouden kunnen gebruiken. Kennis en uitleg over de Bijbel voor Marjolein, rust en stilte voor Saskia en geborgenheid en troost door middel van psalmen voor Karel, dat hebben we als kerk immers allemaal in huis. Ze zijn van harte welkom om eens langs te komen, de ludieke poster "alle filialen elke zondag open" prijkt niet voor niks op het prikbord van kerk. En om eerlijk te zijn zou het voor de gemeente ook goed zijn als er wat nieuwe mensen bij zouden komen, de banken raken steeds leger. Kortom, Saskia, Marjolein, Karel en de kerk, het lijkt een match made in heaven!

Maar de kans dat één van deze mensen op een zondagochtend bij ons in de kerkbanken zit, is vrij klein. Hoe komt het dat die op papier zo goede match in werkelijkheid niet van de grond komt?

Tweepersoonsbed

Laatst keek ik een programma waarin een man van middelbare leeftijd die nog nooit een relatie hadden gehad aan de vrouw werd geholpen. Een speciale datingcoach kwam bij hem thuis en keek kritisch rond. Op grond van wat ze zag gaf ze deze man het volgende advies: koop voordat je ook nog maar op één date gaat eerst een tweepersoonsbed, want zo reedeneerde de coach, als er in je leven letterlijk geen ruimte is voor een partner dan zal er ook figuurlijk nooit ruimte komen voor iemand anders, op hoeveel eerste dates je ook gaat en hoe mooi de match ook lijkt op papier.

Hoe simplistisch het misschien ook klinkt, ik denk dat we dit advies als kerken ook ter harte kunnen nemen. Is er in onze gemeenschap naast de wens om open en gastvrij te zijn ook echt ruimte voor nieuwe mensen? De letterlijke ruimte is bij ons vaak geen probleem, plaats genoeg in onze gebouwen. De vraag is of er in de manier waarop wij kerk zijn ruimte is voor Marjolein, Saskia en Karel nog voordat ze bij ons aankloppen. Bijvoorbeeld in de manier waarop we communiceren, de taal die we gebruiken en de vormen die we hanteren? Doen wij de dingen die wij doen met deze mensen op ons netvlies of zijn we onbewust vooral met onszelf bezig omdat we niet precies weten hoe onze toekomst eruit gaat zien? Durven we een

nieuw en ruimer bed te kopen in het optimistische vertrouwen dat er ergens iemand is die naast ons wil liggen?

Vertrouwen op God

Of er iemand naast ons wil liggen blijft afwachten, daar kunnen we alleen achterkomen als we de stoute schoenen aantrekken en het in vertrouwen op God proberen. Net als onze vrijgezel die aan het einde van het programma nog geen relatie had maar zittend op zijn tweepersoons bed hoopvol over de toekomst sprak.

Van wie ik wel zeker weet dat ze er op zaten te wachten waren Saskia, Marjolein en Karel. Ik spreek ze nu regelmatig op een kring of cursusavond. Ze zijn daar niet gekomen omdat ze op zondagochtend zelf de weg naar de kerk vonden. In hun geval was er iemand die ze kende die het lef had ze mee te vragen naar een debat en naar een kringavond in de buurt. Er was iemand die ze uitnodigde om mee te lopen in een zinroute door de oude stad en daar hadden ze voor het eerst sinds lange tijd weer een echt goed gesprek. Zij vonden alle drie een plek waar ze op hun eigen manier in hun eigen taal konden ontdekken dat het evangelie van Jezus Christus ook betrekking heeft op hun leven.

Aan ons als Protestantse Gemeente Utrecht de mooie taak deze plekken in Utrecht met lef en vertrouwen te blijven creëren.

INDRUKWEKKENDE ZWO-DIENST IN NICOLAÏKERK

Vluchteling naar menselijke maat

Steven Slappendel

In de ZWO-dienst op zondag 29 september in de Nicolaïkerk stonden we stil bij de vluchteling. Voorganger Eva Ouwehand en leden van de ZWO-commissie hadden deze dienst voorbereid met de keuze van mooie liederen en een lezing uit Ruth 2: 'Een vreemdelinge wordt opgenomen in Israël'. Ruth mag meedoen en vindt er een nieuw thuis. Dit verhaal staat in schril contrast met de dagelijkse realiteit van veel vluchtelingen in ons land en wereldwijd.

Kerk in Actie heeft als slogan: 'Ieder mens telt'. Zo is elke vluchteling een mens als u en ik met een eigen verhaal, maar voor hen van geweld, verlies, onderdrukking en tekort. Een situatie zonder toekomst behalve de droom van een beter bestaan en een veilige plek.

Tijdens de kerkdienst werd vooral deze kant belicht en werd

aandacht geschonken aan de menselijke maat. Muzikale inbreng was er van de uit Syrië afkomstige Utrechtse zanger Gharib, die ook iets van zijn verhaal vertelde, een verhaal van geweldloos protest door middel van liederen.

Margreet Jenezon van STIL Utrecht werkte ook mee aan de dienst. Deze organisatie maakt het verschil voor migranten in Utrecht die soms geen kant op kunnen. Ook hier telt de menselijke maat

* Gharib beantwoordt vragen van de kinderen uit de kindernevendienst (foto Karin van Straten).

en is het doel om deze mensen zo goed mogelijk bij te staan met elementaire praktische hulp.

Zaden en vruchten

René van Bommel,
voorzitter Algemene Kerkenraad PGU

In een droom liep ik een winkel binnen. Ik vroeg: wat verkoopt u hier?

Alles wat u maar wilt, zei de engel. Oh, zei ik, echt waar?

Ik wil dan graag vrede in de stad opheffing van onderdrukking geen honger meer, een huis voor vluchtelingen, toekomst voor de kerk in de stad.

Wacht even, zei de engel. U begreep mij verkeerd.

We verkopen hier geen vruchten, Enkel zaden.
(chassidisch verhaaltje)
In 2012 verscheen het beleidsplan "Kerk in de stad, kerk voor de stad" waarin we weer vier jaar vooruit kijken. Onze blik gericht op de toekomst, waarbij onze weg en koerst is beschreven. Waar houden we ons aan vast als ijkpunten in onze snel veranderende en onzekere tijd? Het versterken van de identiteit en pro-

fiel van de wijkgemeenten, meer verbinding onderling en met de kwetsbare mensen dichtbij en verderaf. Op de horizon zetten we deze vaste punten om koers te houden.
De beweging die in gang is gezet zetten we door. Met het lonken-de visioen van Gods koninkrijk en zijn gerechtigheid.
Velen in kerkelijk Utrecht hebben dit jaar weer spreekwoordelijk gesproken "de hand aan de ploeg geslagen". Er is veel gezaaid en ook geoogst. Het jaarverslag doet op hoofdlijnen kort verslag hier-

van. Er blijft veel onbenoemd dat hoopvol stemt bij alle zorg die de toekomst ook geeft.
Ik wens ons toe dat we met vertrouwen de toekomst in gaan. In het vertrouwen dat God bij ons is en onze voeten richt. Vrolijk en niet te zwaar. Dat we hoop en vertrouwen uitstralen!
We hoeven het geloof niet uit onze tenen en stenen te halen. We hoeven het niet allemaal zelf te maken, ook de kerk niet.
En: Gods geest waait waarheen hij/zij wil, dus laten we onze kerkdeuren wijd open houden...

* Kerkenraadsvoorzitter René van Bommel: ... "Zaaien en oogsten"...

Harmen van der Kolk
voorzitter College van Kerkrentmeesters PGU

Een 'professionele' jaarrekening over het jaar 2012 dankzij de inzet van heel veel vrijwilligers en de professionals op het Bureau. In het bijzonder wil ik graag Evert Kronemeijer en Frans Ritmeester noemen die hierin een doorslaggevende rol gespeeld hebben. Een goed functionerend en communicerend bureau maakt het dat bestuurders-

* JAARCIJFERS PGU 2012 LIGGEN VAST * VREUGDE EN ZORGEN OVER FINANCIËN

Investeren in kerkgroei

vrijwilligers de verantwoordelijkheid kunnen dragen voor het bedrijfsmatige deel van onze kerk in de stad Utrecht. Vorig jaar constateerden we dit al, maar we hebben daar ook dit jaar nog weer stappen in gezet.

Wij publiceren het financieel

jaarverslag van de Protestantse Gemeente Utrecht dit jaar later dan u gewend bent. De nieuwe bestuursstructuur met minder vergaderingen maakt het dat we de jaarrekening iets later hebben vastgesteld dan eerdere jaren. We publiceren weliswaar later, maar gelukkig beschikten we dit jaar wel eerder over de jaarcijfers dan tevoren. Dat dankzij de inzet van betrokkenen, waarvoor hulde.

De begrotingsrealisatie 2012 en de balans hebben wij hieronder weergegeven en afgezet in een periode van twee kalenderjaren. Aan de penningmeesters van de wijkgemeenten hebben we dit jaar gevraagd naar een korte bijdrage naar aanleiding van de jaarrekening. Die treft u in dit katern aan. U zult in de bijdragen lezen over vreugde en over zorgen ten aanzien van de financiën.

Beleid
Aan ons als bestuurders de verantwoording om beleid te ontwikkelen en uit te voeren waardoor de exploitatie in evenwicht zal blijven om onze kerk voor de toekomst te behouden. Dat vraagt om wijsheid en ingrijpen daar waar noodzakelijk, maar ook om investeren in vernieuwing. Groei door vernieuwing is mogelijk. Stilstaan is achtergang en wij moeten helaas constateren dat onze kerk in Nederland en in Utrecht krimpt op plekken waar geen vernieuwing plaatsvindt.

Daarom willen we met onze wijken investeren in nieuwe initiatieven die tot groei leiden. Uw ondersteuning en gebed is daarbij onontbeerlijk.
Met vreugde kan ik u melden

dat tot het college van kerkrentmeesters in 2013 een penningmeester is toegetreden. Dit na een periode van meer dan een jaar zonder penningmeester te hebben gefunctioneerd.

Exploitatie geconsolideerd in 1.000 Euro		Realisatie 2012	Realisatie 2011
BATEN			
80	Baten onroerende zaken	1.104	1.067
81	Financiële baten	385	399
83	Ontvangen bijdragen	1.700	1.717
85	Subsidies	276	273
89	Diverse baten	23	49
8		3.488	3.506
LASTEN			
40	Lasten kerkgebouwen	1.036	950
43	Pastoraat	752	817
44	Lasten kerkd., catech. e.d.	198	181
45	Verplichtingen en bijdragen	109	127
46	Salarissen en vergoedingen	1.124	1.180
47	Lasten beheer en administratie	305	369
47	Lasten public relations	31	70
48	Financiële lasten	49	49
49	Diverse lasten	-	39
4		3.604	3.781
8	EXPLOITATIE-SALDO	116-	275-

Balans geconsolideerd in 1.000 Euro	2012	2011
ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Kerkgebouwen en grond	PM	PM
Ambtswoningen en overige gebouwen	5.978	6.010
	5.978	6.010
Financiële vaste activa		
Beleggingen	11.833	11.363
Leningen	0	0
	11.833	11.363
Vlottende activa		
Inventaris & voorraden	45	34
Vorderingen	568	952
Liquide middelen	971	1.106
	1.584	2.092
TOTAAL ACTIVA	19.395	19.465
PASSIVA		
Algemene reserve	6.379	6.721
Kapitaal groot onderhoud	4.801	4.801
Kapitaal Vernieuwingsfonds	300	300
Herwaarderingsreserve gebouwen	5.623	5.721
Bestemmingsreserve/fondsen	1007	698
Exploitatiesaldo	-116	-275
Eigen Vermogen	17.994	17.966
Voorzieningen en fondsen	1.102	1.005
Langlopende schulden	0	0
Kortlopende schulden	299	493
TOTAAL PASSIVA	19.395	19.464

Wijkgemeenten in kort bestek

Citypastoraat Domkerk
"Na een paar jaren met negatief jaarresultaat beginnen de extra inspanningen voor een beter resultaat voorzichtig door te werken. Hoewel er over 2012 nog een verlies was, bijna € 8.000, zijnde ruim een procent van de omzet van € 668.000, is dat al duidelijk beter dan de voorgaande jaren. Speciaal de verhuur was beter dan tevoren. Het was een druk jaar, met de gebruikelijke vele activiteiten en 238.000 bezoekers. De Open Dom, de dagelijkse openstelling als Kerk en Monument in de Stad, was goed voor tweederde van de

omzet en boekte een positief resultaat. Extra aandacht is gegeven aan de inkomsten uit de vrijwillige bijdragen, wat resulteerde in een stijging met tien procent naar € 123.000. In 2013 wordt het beleid voortgezet om de inkomsten te verhogen."

EUG
"We zijn van een negatieve exploitatie in 2011 naar een positieve exploitatie in 2012 gegaan. In dit jaar hebben we afscheid moeten nemen van een betaalde kracht op ons wijkbureau. De bijdragen van de gemeenteleden zijn met een

bedrag van 35 duizend euro fors hoger dan in 2011."

Jacobikerk
"In 2012 vielen de inkomsten vanuit giften en collecten hoger uit dan begroot. Huurinkomsten vielen echter wat tegen en de kosten voor onze mooie kerk waren wat hoger dan begroot. Per saldo hebben we over 2012 een tekort gerealiseerd van € 16.564. Voor bijna de helft is dit afgedekt door een garantstelling vanuit een extern fonds en het resterende tekort kwam eenmalig ten laste van de reserves."

Janskerk
"De Janskerk wordt beheerd door een beheerscommissie die tot taak heeft de kerk zo optimaal mogelijk te exploiteren. Door de economische situatie is de vraag naar ruimte en catering minder. Dankzij de proactieve inzet van de beheerders, die bestaande klanten en prospects zelf benaderen om tot zaken te komen is de exploitatie dit jaar slechts licht negatief. Mede door deze resultaten hebben we in goed overleg de personeelsformatie teruggebracht door deze elders onder te brengen in de PGU."

Johannescentrum
"Mede door de vacature die pas in 2013 wordt ingevuld is er een overschot van 44 duizend euro. De bijdragen in Kerkbalans hebben wel onze aandacht, zeker nu in 2013 er een nieuwe predikant is bevestigd."

Zuilen Bethelkerk
"Dit was voor ons wederom een jaar met een aanzienlijk tekort. De oorzaak is voor een belangrijk deel te wijten aan het wegvalen van enkele grote huurders van de zalen in de Bethelkerk. Mede door de vervolg op pagina 11 onderaan

Organisatie werkt efficiënter

Teunis van Kooten
scriba Algemene Kerkenraad PGU

Het jaar 2012 begon met een goed bezochte nieuwjaarsreceptie in de Jacobikerk. Tijdens de vergadering van de algemene kerkenraad in januari stond de definitieve vaststelling van het beleidsplan 2012-2016 op de agenda. Dit beleidsplan heeft als thema ‘verbindend mozaïek’. Daarbij wordt ingezet op zorg voor de kwetsbaren, solidariteit tussen wijkgemeenten, versterken van groei en begeleiden van krimp. Daarnaast wordt ingezet op organisatorische veranderingen op stedelijk niveau.

Met ingang van het voorjaar 2012 zijn de moderamina van de College van Kerkrentmeesters en Diakenen en de Algemene Kerkenraad gezamenlijk gaan vergaderen in een zogenoemde Algemene Kerkenraad Klein (AKK): dat is een uitgebreid moderamen van de Algemene Kerkenraad. Door samenvoeging van de drie deelbesturen in deze AKK hoeft de besluitvorming over minder schijven te lopen. Daarmee wordt de besluitvorming versneld terwijl gelijktijdig de vergaderdruk vermindert. Daarnaast maken de ambtsdragers van de Colleges van Kerkrentmeesters en Diakenen integraal deel uit van de Algemene Kerkenraad Groot. De bedoeling van deze wijziging is het vergroten van de betrokkenheid en eenheid in het beleid van de PGU als geheel. De vergaderfrequentie van

de Colleges van Kerkrentmeesters en Diakenen en de Algemene Kerkenraad Groot is omlaag gebracht: de hiermee vrijkomende tijd kan worden geïnvesteerd in andere delen van het kerkenwerk. Om deze wijziging mogelijk te maken is de plaatselijke regeling gewijzigd. De eerste ervaringen met de nieuwe structuur zijn positief. Wel zal in 2013 een evaluatie plaatsvinden aan de hand waarvan de structuur op onderdelen kan worden aangepast. Vanuit het bureau PGU zijn de vergaderstukken gedigitaliseerd. De leden van de stedelijke gremia kunnen nu op elk moment de stukken in een beveiligde internetomgeving inzien. Dat spaart het milieu, tijd in de vorm van uren van het bestuurssecretariaat en geld.

Uitvaartpool
Vanuit het ouderenwerk zijn voorstellen gedaan om een uitvaartpool in te stellen waarop mensen die niet aan de PGU zijn verbonden, een beroep kunnen doen bij de begeleiding van een uitvaart van iemand die niet (meer) verbonden is met de kerk. In 2012 is veel voorbereidend werk verzet en in 2013 is deze pool onder de naam À Dieu officieel van start gegaan.

Wijkgemeenten
De PGU begon het jaar 2012 met een wijkgemeente minder: de CentrumGemeente (CG) was met ingang van die datum opgeheven. Om een aantal praktische zaken af te wikkelen en met name de aansluiting van voormalige CG-leden bij een nieuwe (wijk)

gemeente te begeleiden had de Algemene Kerkenraad een zogenoemd Rombestuur ingesteld: in de loop van het jaar bleek dat een groot deel van de CG-leden zich had aangesloten bij de Johannes-Centrumgemeente en een ander groot deel bij de EUG. Voor wat betreft het beroepingswerk kan worden gemeld dat op 10 juni 2012 ds Dirk Neven als predikant is verbonden aan de wijkgemeente Nicolaïkerk. De wijkgemeente Zuilen vierplek Oranjekapel en de wijkgemeente JohannesCentrumgemeente kregen toestemming om het beroepingswerk te starten: het beroepingswerk is in beide wijkgemeenten inmiddels afgerond.

Vitaliteitscriteria
In een periode waarin een aantal wijkgemeenten krimpen, sommige wijkgemeenten groeien en ook initiatieven worden ondernomen om te komen tot (soms andere) vormen van gemeente-zijn, doet zich steeds weer de vraag voor in hoeverre investeringen in mensen en geld bij een krimpende wijkgemeente nog verantwoord zijn of dat moet worden toegevoegd naar een opheffing van de wijkgemeente. Bij groei of nieuwe initiatieven kan juist een extra investering dringend gewenst zijn. Het sleutelwoord in dergelijke, moeilijke discussies is het begrip ‘vitaliteit’. Een wijkgemeente moet voldoende vitaal zijn: dat kan blijken uit het aanwezige kader, de financiële positie, leeftijdsopbouw en de aard en omvang van de activiteiten die worden georganiseerd. In november heeft de Algemene Kerkenraad een notitie vastgesteld waarin dit begrip

* PGU-scriba Teunis van Kooten.

nader wordt uitgewerkt. Deze notitie is bedoeld als handvat voor wijkgemeenten om hun eigen vitaliteit in kaart te brengen en kan ook worden gebruikt bij het nemen van besluiten zoals hierboven beschreven.

Go West/De Haven
De algemene kerkenraad had ds. Arjan Markus gevraagd om in de wijk Kanaleiland te onderzoeken of een nieuwe kerkplanting mogelijk is. Daarbij bestond in eerste instantie de opdracht eruit om een groep mensen te verzamelen die zich hieraan wilde committeren. De eerste resultaten zijn veelbelovend: er is een groep van voornamelijk jongeren

die hieronder hun schouders willen zetten. Verdere plannen worden met name door en in overleg met deze groep uitgewerkt: men belegt inmiddels diensten in de Triumfatorkerk en ook gaat men een predikant beroepen. De werknaam was aanvankelijk Go West: inmiddels is gekozen voor De Haven. De naam van het beleidsplan dat in 2012 is vastgesteld, is ‘Verbindend mozaïek’. In de verslagperiode is heel praktisch op stedelijk niveau onderling verbinding gemaakt. De PGU kent verschillende kleuren: juist in Christus mogen wij ons met elkaar verbonden weten.

Exploitatie 2012 per wijk in 1.000 Euro		EUG	Jacobi	Citypast.	Bethel	Oranje	Overvecht	Nieuwe	Tuindorp	Marcus	Nicolai	Pniel	Janskerk	TOTAAL
		centraal	kerk	Domkerk	kerk	kapel		kerk	kerk	Wilhelmina		Triumfator		
Baten														
80	Baten onroerende zaken	60	3	91	214	20	42	92	18	63	103	79	61	1.104
81	Financiële baten	337	6	6	9	6	3	0	1	1	5	3	10	385
83	Ontvangen bijdragen	54	137	243	133	82	30	119	200	192	178	146	185	1.700
85	Subsidies	35	72	12	96	8	-	-	-	-	12	30	11	276
89	Diverse baten	-	-	4	-	3	1	3	-	11	1	-	-	23
		486	218	356	452	119	75	214	219	268	299	257	267	3.488
Lasten														
40	Lasten kerkgebouwen	136	39	117	125	54	20	59	43	64	123	76	85	1.036
43	Pastoraat	69	53	84	85	45	7	16	73	74	126	41	77	752
44	Lasten kerkdiensten, catech.	17	11	46	18	4	5	6	12	37	11	30	1	198
45	Verplichtingen en bijdragen	21-	4	13	17	6	4	13	9	12	16	11	16	109
46	Salarissen en vergoedingen	375	80	82	154	29	8	42	21	35	42	57	67	1.124
47	Lasten beheer en admin	72	11	17	47	5	1	27	21	36	17	21	15	305
47	Lasten public relations	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
48	Financiële lasten	44	0	0	1	1	0	0	0	0	1	-	0	49
49	Diverse lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49	Aandeel kosten centraal	148-	8	13	14	10	6	8	10	12	24	13	20	-
		574	206	373	460	154	51	170	190	270	360	249	280	3.604
EXPLOITATIE-SALDO		88-	12	17-	8-	34-	24	44	29	3-	61-	7	14-	116-

vervolg van pagina 10

economische crisis zijn ook in 2013 de huuropbrengsten lager. Andere oorzaken van het tekort zijn een stijging van met name de energielasten en het teruglopen van de inkomsten uit de Aktie Kerkbalans.”

Oranjekapel
“Ons jaar 2012 is weer met een positief resultaat afgesloten. Dit komt voornamelijk door verhuur en gif-

ten. Ook de voorgaande jaren waren positief. Voor 2013 zien we het wat minder rooskleurig, AKB en giften lopen sterk terug. We hopen dat degene die nog geen toezegging hebben gedaan voor de AKB 2013 dit als nog willen overwegen.”

Marcus-Wilhelmina
“Onze financiële situatie is zorgelijk. Ten opzichte van de begroting wijkt de exploitatie met name af inzake onroerend goed. De opbrengsten

zijn duidelijk minder dan begroot, terwijl de lasten aanzienlijk hoger dan begroot zijn. Ook de hoogte van de bijdragen Aktie Kerkbalans blijft een punt van zorg. In 2013 is de aandacht en inspanning op verlagen van de kosten en verhogen van de kerkbalansbijdragen.”

Nicolaïkerk
“We sluiten af met een positief exploitatiesaldo. Voor het tweede achtereenvolgende jaar was de ge-

meente bijna een half jaar vacant. De verhuuropbrengsten waren goed, de kerkbalansbijdragen liepen wat terug. In het lopende jaar, met een nieuwe predikant, is de uitdaging de inkomsten op niveau te houden. Temeer daar de rijkssubsidie voor het onderhoud van het gebouw vervallen is.”

Nieuwe Kerk
“Wij hebben in ons tweede jaar als financieel zelfstandige wijkgemeen-

te een positief exploitatiesaldo van EUR 28 duizend gerealiseerd. Dit goede resultaat wordt deels verklaard door hoger dan begrote inkomsten uit giften. Daarnaast vielen de salariskosten lager uit doordat de functie van kerkelijk werker enkele maanden vacant is geweest.”

Tuindorperkerk
“Onze jaarrekening laat een klein negatief saldo zien. Er waren in 2012 in verband met het 75-jarig jubileum van de Tuindorperkerk veel buitengewone uitgaven en inkomsten. De verhuur loopt bijzonder goed, maar de kerkenraad maakt zich zorgen over de teruglopende inkomsten uit de Aktie Kerkbalans. In 2013 zijn activiteiten gestart om de geldwerving meer naar doelgroepen te differentiëren.”

West
“Het jaar is afgesloten met een tekort van 14 duizend euro. De huurinkomsten zijn fors gedaald als gevolg van het opheffen van de CentrumGemeente, die bij ons huurde. De kerkbalansbijdragen zijn met ruim tien procent gedaald. In 2012 was er een vacature voor predikant Triumfatorkerk, daar waar in 2011 de predikant is vertrokken. De kosten zijn daardoor gedaald, echter onvolgende om tot een sluitende exploitatie te komen. Dat is ook de reden waarom er in 2013 is besloten om ingrijpende maatregelen ten aanzien van onze gebouwen te nemen.”

DMO als verbindende schakel

Dirk van den Hoven

‘Verbinding’ is bij uitstek een thema waarmee het Diaconaal Missionair Orgaan (DMO) haar inzet voor Utrecht in het voorgaande jaar kan belichten. Als orgaan van de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) dat verantwoordelijk is voor het stedelijke diaconaat, het missionaire werk, jeugd- en jongerenwerk en een deel van de ouderenzorg is DMO bij uitstek ‘verbinder’.

Zo is DMO dé verbindende schakel tussen de afzonderlijke wijkdiaconieën van de PGU. Het college

van diakenen, dat in protestants Utrecht DMO heet, vergaderde in 2012 om de twee maanden. Niet alleen om besluiten te nemen over jaarrekening en begroting. Juist is het de bedoeling dat DMO functioneert als een platform voor kennisuitwisseling, toerusting en ontmoeting. In 2012 is hierin een goede stap gezet door aandacht te besteden aan bijvoorbeeld de vluchtelingenproblematiek in de stad, voedselbanken en het besteden van diaconaal geld.

Verbindend buurtwerk

DMO heeft negen professionele werkers in dienst die namens de PGU op diverse plekken in de stad vormgeven aan diaconale hulp en missionaire presentie. Het voert in dit kader te ver om het werk van het gehele team te beschrijven, maar voor een actueel overzicht kan de website van de PGU worden geraadpleegd (www.pgu.nu). Daar zal het de lezer opvallen dat het maken van verbindingen behoort tot de kerntaken van de DMO-werkers; met hulpvragers, ‘zoekers’, diakenen, vrijwilligers, kerkenraden en maatschappelijke instanties. DMO-werkers zijn tegelijk netwerkwerkers en makelaars in contacten.

Buurtpastoraat

Ook voor DMO-buurtpastor Erna Treurniet stond 2012 in het teken van het maken van nieuwe verbindingen. DMO vroeg haar om in Overvecht te onderzoeken of er daar mogelijkheden en kansen liggen voor nieuw buurtpastoraat. “Al fietsend en lopend heb ik de buurt verkend en me rond laten leiden”, schrijft zij in haar verslag. “Ik heb mensen opgezocht waar ze samen komen, in

* Erna Treurniet: ... “Buurtpastoraat is het jezelf blootstellen aan het en de onbekende”...

winkelcentrum en park, in buurthuis en kerkdienst. Was, naast een dag vrijwillig, bezig met de voedselbank. Heb bijeenkomsten bijgewoond en gesprekken gevoerd. Ben op huisbezoek geweest en heb hier en daar mensen kunnen ondersteunen. Ik heb veel mensen en organisaties leren kennen. Ben met open armen ontvangen door de Johannescentrumgemeente en aan deze wijkgemeente verbonden.”

Over het belang van het aangaan van verbindingen met mensen voor haar werk schrijft Erna: “Het is me bloot stellen aan het en de onbekende. Om al gaande te ontdekken voor wie ik buurtpastor kan zijn en hoe dan. Het zijn bewoners in de buurt die me tot buurtpastor maken, of niet.” Het leggen van verbindingen is zo

bezien altijd een belangrijk vertrekpunt van diaconaal-missionair handelen. In 2012 ging dat in het geval van Erna ook gepaard met afscheid nemen van mensen met wie jaren lang lief en leed werd gedeeld. Het buurtpastoraat vanuit de Roobolkapel kon in afgeslankte vorm worden overgedragen aan de wijkgemeente Zuilen. Dankzij de inzet van onder andere diaken Dick den Hertog wordt deze vorm van kerkelijke presentie in die wijk voorlopig voortgezet.

Verbinden met andere kerken

Sinds 2011 is het contact tussen het DMO en het steunfonds de Katholieke Caritas der Stad Utrecht (KCU) geïntensiveerd. Twee keer per jaar wordt overleg gevoerd over maatschappelijke

en diaconale ontwikkelingen in Utrecht en over projecten die onze gezamenlijke financiële steun verdienen.

DMO en KCU verleenden in 2012 steun aan onder andere de Interkerkelijke Stichting Kerk en Buitenlanders (heet sinds kort: Taal doet Meer), Stiltecentrum Hoog Catharijne, SchuldHulp-Maatje, Het Knooppunt en het Diaconaal Platform Utrecht.

Het aantal mensen dat dagelijks is aangewezen op één van de acht voedselbanken in Utrecht steeg verder in 2012. DMO en KCU legden tienduizend euro bij elkaar voor een ‘schaarstepot’ van de voedselbankPLUS-punten. Zo bleef ook in 2012 de diaconie mensen helpen die het, soms tijdelijk, even niet op eigen kracht redden.

*Voedselbank, een belangrijk onderdeel van het DMO-werk.

Uriël da Costa

manager Personeel & Organisatie PGU

In 2012 konden wij ds Dirk Neven verwelkomen als predikant van de Nicolaïkerk. Die vacature kon zodoende worden ingevuld. In andere kerken was dat in de verslagperiode nog niet het geval zoals in de Johannescentrumgemeente en in de Oranjekapel. In

2013 zijn gelukkig ook die plekken vervuld.

In 2012 deden zich geen ingrijpende wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden voor de medewerkers en predikanten voor.

In 2012 kwamen er per saldo

vier medewerkers en predikanten nieuw in dienst bij. In bijgaand overzicht staat de verfijning daarvan. Het merendeel van het vertrek had als reden het niet verlengen van een tijdelijke aanstelling of een beëindiging van de arbeidsovereenkomst op eigen verzoek.

Er waren in 2012 geen jubilea te vieren.

Nieuwsbrief

Een aantal P&O-activiteiten werd in 2012 opgepakt. Voor het eerst is er een Nieuwsbrief voor het personeel opgesteld, dat gebeurde in februari. In juni en november verscheen er weer een. Het lijkt een goed medium te zijn waarin naast praktische zaken ook een zelfgeschreven portret van een van de nieuwe medewerkers wordt geschreven. De BHV-training werd in oktober gehouden, de kerkrentmeester personeel kwamen twee keer bijeen. Ook zijn er twee bijeenkomsten voor het personeel gehouden, een aan het begin van de zomer en een aan het eind van het jaar. De personeelsleden kregen aan het eind van het jaar allemaal een waardebon van twintig euro als extra dank voor hun inzet gedurende het jaar.

Sociale hygiëne

Gestart werd met de pilot sociale hygiëne. Dat is een cursus bestemd voor mensen die in een horeca-gelegenheid alcohol schenken. Je leert je gasten duidelijk te maken wat wel en

* Dirk Neven.

wat niet is toegestaan. Bovendien is het wettelijk verplicht te zorgen dat er tijdens openingsuren altijd iemand met de Verklaring Sociale Hygiëne aanwezig is. Je krijgt handige methoden aangereikt om lastige situaties te voorkomen of op te lossen. Nieuw is ook dat deze cursus de e-learningmethode hanteert, dus vanaf de computer thuis. Maandelijks was er overleg tussen de directeur van het kerkelijk bureau, de manager P&O en het bestuurslid van het College van Kerkrentmeesters dat personeel in zijn portefeuille heeft.

PERSONEEL EN ORGANISATIE PGU

Vier nieuwe mensen er bij in 2012

Overzicht personeelsformatie PGU per 31-12-2011 en 31-12-2012 zonder stagiaires en oproepkrachten								
Omvang aanstelling	Predikanten		DMO		CvK		PGU geheel	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
0 - 20 %	0	0	1	1	17	18	18	19
21 - 40 %	0	0	2	2	8	6	10	8
41 - 60 %	3	3	1	1	6	7	10	11
61 - 80 %	2	4	4	6	6	7	12	17
81 - 100 %	5	4	1	1	9	9	15	14
Totaal	10	11	9	11	46	47	65	69
Overzicht functieverdeling CvK en DMO								
Functie	aantal medewerkers							
	2011	2012						
Administratief secretariaat	10	8	Nieuwsbrief Personeel en Organisatie blijkt goed communicatiemedium					
Koster en beheerder	12	14						
Huishoudelijk medew	1	1						
Kerkelijk werker	7	14						
Diaconaal werker	4	0						
Teamleiding/-begeleiding DMO	2	1						
Kerkmusicus	19	20						
Totaal	55	58						

Hoe komt het DMO aan middelen?

Peter Gijsbertsen
Penningmeester Diaconaal Missionair
Orgaan PGU

De belangrijkste inkomsten van het DMO zijn de opbrengsten uit het vermogen. Het vermogen van het DMO is door de eeuwen heen ontstaan door nalatenschappen. Soms hoorde daarbij een speciale opdracht, zoals bij het fonds P.A. Bomer (1960) dat speciaal werd nagelaten voor de verzorging van wezen en halfwezen.

Te denken valt ook aan het vermogen van de voormalige Stadszending, dat bestemd was voor een missionair predikant. In de balans per 31 december 2012 zijn deze vermogensbestanden vermeld onder “eigen vermogen”. Het DMO probeert bij de besteding van de gelden zoveel mogelijk recht te doen aan de wensen van de erflaters. Wel zijn in de loop van de tijd de doelstellingen aangepast aan de gewijzigde omstandigheden.

Het DMO heeft een vermogen € 12.885.975,00. Dit is een aanzienlijk vermogen waarmee het DMO gezegend is en in staat is om veel diaconaal missionaire werkzaamheden te verrichten. Het DMO streeft ernaar om dit vermogen zoveel mogelijk in stand te houden. Het beleid van het DMO is gericht op continuïteit in het werk. Bij de uitgaven van het DMO fungeren niet de werkelijke vermogensopbrengsten als uitgangspunt, omdat deze door de jaren heen als gevolg van wisselende rentestanden teveel schommelingen kennen. In plaats daarvan gaat het DMO uit van een vaste fictieve opbrengst van vijf procent van het totale vermogen.

Uit de Staat van Baten en Lasten blijkt dat de inkomsten in 2012 ontoereikend waren om de lasten te voldoen. Dit is een het gevolg van tegenvallende opbrengsten uit het vermogen. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat deze opbrengsten op korte termijn zullen toenemen. In 2012 heeft het DMO een begin gemaakt met het de bezinning op haar financiële beleid met als doel om ook in de toekomst een gezonde financiële situatie te behouden. Over de uitkomsten van dit bezinnings-

proces zal op een later moment uitgebreider worden bericht.

Hoe wordt uw collecte-geld verdeeld?

De totale uitgaven bedroegen in 2012 iets meer dan een miljoen euro. De afbeelding ‘Bestemming collectes’ laat zien dat de collectes voor missionair diaconale doelen in 2012 in totaal € 254.000,00 opbrachten. De verdeling van deze opbrengsten is onderverdeeld in 4 categorieën. Voor de categorieën Wereldwijd, Landelijk en plaatselijk fungeert het DMO slechts als doorgeefluik. De totale opbrengst van de collecten is ten opzichte van 2011 licht gestegen.

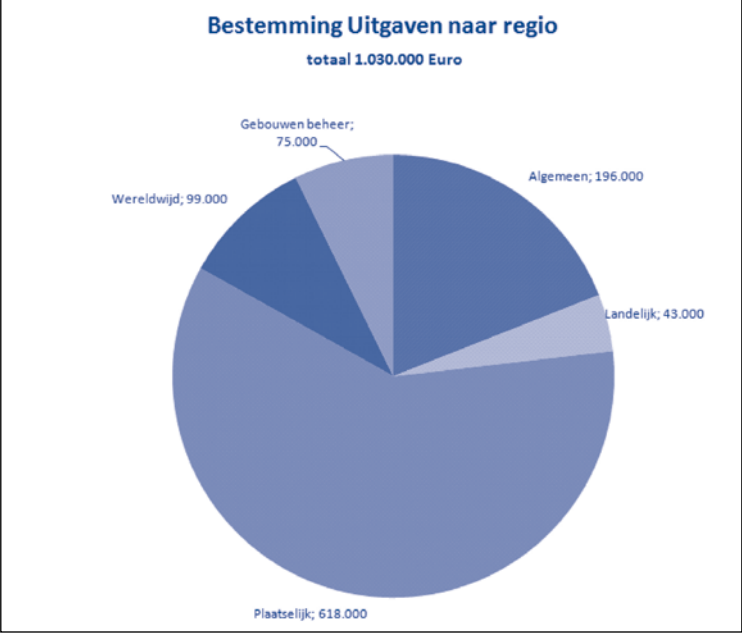
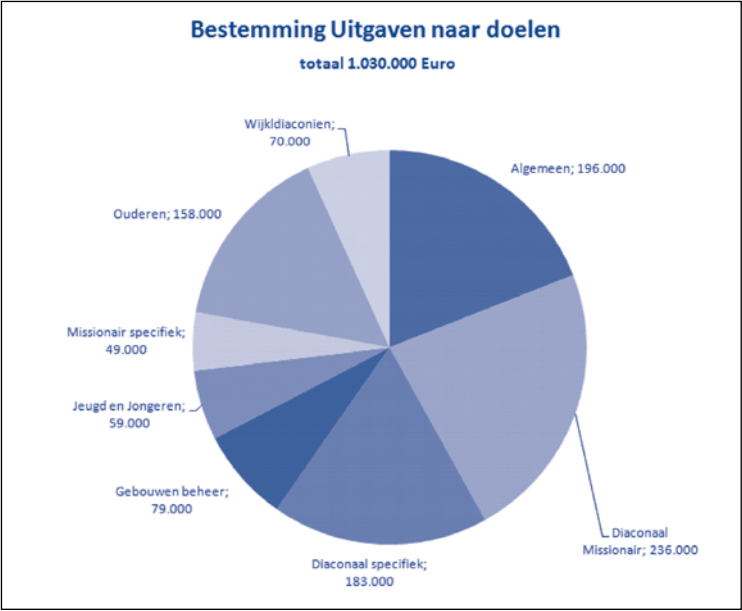
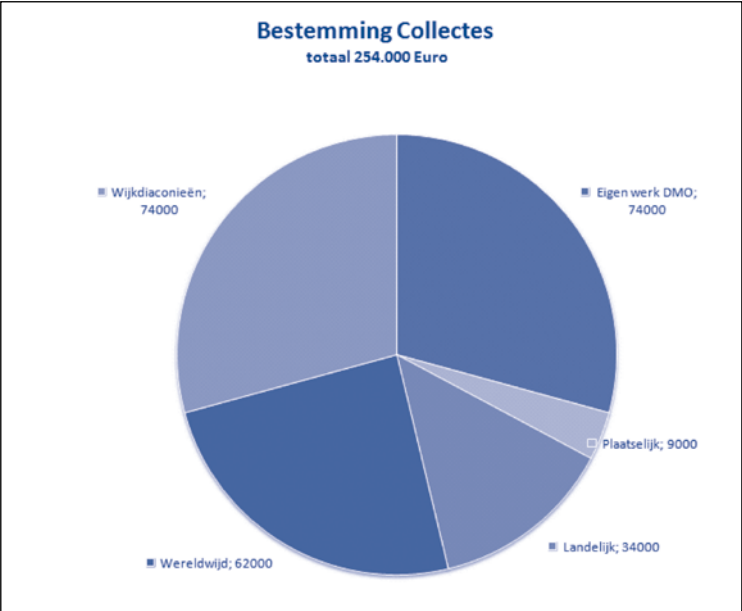
Waar geeft het DMO geld aan uit?

De afbeelding “bestemming uitgaven naar doelen” geeft weer hoe de uitgaven over de verschillende werkvelden zijn verdeeld. De rubriek ‘algemeen’ omvat onder

meer kosten van administratie, bankkosten en accountantscontrole. Het werkveld ‘diaconaal missionair’ heeft het grootste aandeel in de uitgaven. Dit komt voornamelijk doordat veel projecten zowel een missionair als diaconaal karakter hebben. Uit de afbeelding “bestemming uitgaven naar regio” blijkt dat verreweg het grootste deel van de uitgaven een bestemming heeft in onze eigen stad Utrecht.

Het DMO voelt, zeker in het huidige economische klimaat, de verantwoordelijkheid om om te zien naar de minderbedeelden in onze samenleving. Het DMO is mede afhankelijk van de goede gaven van gemeenteleden om het werk voort te kunnen zetten en de collectieve ondersteuning te kunnen blijven bieden die nodig is. Regelmatig doen de DMO teamleden verslag van hun werkzaamheden

Balans per 31 december 2012			
ACTIVA		PASSIVA	
	€		
Materiële vaste activa		Eigen vermogen	
Gebouwen en grond	2.547.000	Kapitaal Algemeen	3.763.884
		Kapitaal Stadszending	2.436.853
Financiële vaste activa		Kapitaal Oudaen	1.912.543
Beleggingen	9.545.326	Kapitaal Fonds Bomer	1.164.092
		Reserve Herwaardering Onroerende Goederen	1.194.132
Vlottende activa		Bestemmingsreserves	2.031.326
Vorderingen	209.270	Totaal Eigen Vermogen	12.502.829
Liquide middelen	584.379		
	793.649	Voorziening groot onderhoud onroerend goed	208.497
		Kortlopende schulden	207.357
		Resultaat boekjaar	32.708-
TOTAAL ACTIVA	12.885.975	TOTAAL PASSIVA	12.885.975

Staat van Baten en Lasten over 2012		
OPERATIONALE BATEN		
80 Baten onroerend goed	75.691	
81 Opbrengst uit vermogen	386.121	
83/84 Collectes en bijdragen	252.674	
85 Subsidies	66.633	
89 Diverse baten	6.100	
	787.219	
OPERATIONELE LASTEN		
41 Lasten onroerend goed	68.730	
45 Bijdragen en verplichtingen	24.854	
46 Personeelslasten	384.181	
47 Lasten administratie en beheer huisvesting	142.992	
48 Financiële lasten	35.692	
49 Algemene kosten	3.369	
50 Plaatselijk werk	240.992	
51 Landelijk werk	33.987	
52 Wereldwijd	95.611	
	1.030.409	
SALDO	243.190-	
Mutatie bestemmingsreserves	70.285	
OPERATIONEEL EXPLOITATIE SALDO	172.905-	
Koersresultaat vermogensportefeuille	140.197	
EXPLOITATIE-SALDO	32.708-	

Arie Moolenaar

Geboeid kijk ik naar de voorkant van het boek, dat mij op de redactie vergadering wordt aangereikt. Wat wil de foto en de tekst toch zeggen? Er liggen stenen bij elkaar van verschillende grootte, kleur, samenstelling. Waar liggen die; in een wei?

Nee, zulk gras kennen we niet. Zijn de stenen bij elkaar gelegd om een goede compositie te krijgen, of zijn ze zo in de loop der eeuwen bij elkaar gekomen? Maar hoe dan wel. Dan de titel: De berg van de ziel. Over een ziel heb ik wel gelezen, nagedacht, gestudeerd. Maar een berg...waar slaat dat nou weer op? Dan de ondertitel: Persoonlijk essay over kwetsbaar leven. O, die stenen zijn hard, weerbaar en de ziel is kwetsbaar. Of kan ook de ziel overleven, hard zijn. En een berg. Niet bekend in Nederland, wel in Oostenrijk of Zwitserland, of wordt herinnerd aan de bergen die we in de Bijbel tegenkomen? Is het een theologisch boek en wordt het daarom ter bespreking aangeboden? Mijn nieuwsgierigheid is gewekt. Dat zult u begrijpen.

Thuisgekomen sla ik het boek open en neem het door zoals ik gewend ben: Eerst de inhoudsopgave lezen, me zelf er vragen over stellen, dan het voorwoord doornemen en ten slotte het nawoord. Dan heb ik een idee waar het boek over gaat, dan ga ik het boek zelf lezen met de eerder aan mijzelf gestelde vragen in het achterhoofd. Heb ik de juiste vragen gesteld en krijg ik dan antwoord op mijn vragen.

Laat ik gelijk maar vertellen, dat het boek me totaal heeft verrast. Want de inhoudsopgave lijkt aan te geven dat het over dogmatiek gaat. Iets waar theologen alles van weten. Er zijn zeven hoofdstukken en de zeven bekende onderdelen

De berg van de ziel

komen dan ook aan bod: Prolegomena, God, Schepping, De mens, Christologie, Pneumatologie, Ecclesiologie. Nee, niet schrikken, want er achter staat dan een korte uitleg waar het over gaat: Waar we zijn, waar we naartoe gaan; Van uliem belang; de natuur die we zijn; De mens; Het is zoals het is; Luchtigheid; Gebroken gemeenschap; Toekomst? We zijn dan ook direct in het hart van ons leven aangekomen. Wie stelt zichzelf deze vragen niet.

De inleiding overrompelt me. Het

is geen boek over of voor theologen, maar het is een boek over een zoektocht aan de hand van een zeer indringende vraag: Hoe vind je een weg als alles wat belangrijk voor je was uit handen is geslagen? De beide auteurs hebben moeten ervaren hoe kwetsbaar het leven is. Ze hebben hun dierbaren moeten afstaan. Ada de Jong heeft haar man en drie kinderen verloren tijdens een vakantie in de bergen. Christa Anbeek verliest haar partner en heeft op jonge leeftijd in korte tijd haar

ouders en haar broer verloren. Die ervaring heeft ze beschreven in een boek. Ada zoekt via een mail bericht contact. Dit zal uiteindelijk leiden tot dit boek. "We noemen het een zoektocht naar "de berg van de ziel", zonder dat we precies weten wat we daarmee bedoelen. We spreken over 'steenmannen', die de weg wijzen" (pagina 7). Steenmannen zijn inderdaad stenen op elkaar gestapeld door bergbeklimmers die je zelf voorgedaan en die je de weg wijzen. Nu begrijp ik in ieder geval de voorkant van het boek.

Het boek geeft een persoonlijke zoektocht weer. Aan de hand van de traditionele hoofdstukken uit de dogmatiek wordt een reisplan gemaakt. Maakt u zich geen zorgen. Het is geen zwaar dogmatisch werk, maar een zoeken, aftasten en vinden. De kern van het dogmatische hoofdstuk wordt op één bladzijde aan het begin van het hoofdstuk weergegeven. Het heeft dan ook een aparte kleur. U kunt dit lezen, maar ook gerust overslaan. Ieder hoofdstuk kent dan kleine onderdelen. Daar komen allerlei vragen aan de orde, zoals "Hoe kun je leven met zoveel verlies?" (pagina 15). Waar zijn we terechtgekomen en hoe vinden we een weg? (pagina 31). Wat is essentieel en van uliem belang, juist als alles wat van waarde was in het leven is afgebroken? (pagina 51). Als blijkt dat leven kwetsbaar en breekbaar is en dat wat uiterst waardevol was verdwijnt, hoe kunnen we dan onze afkomst en bestemming zien (pagina 85). U zult begrijpen dat er in de hoofdstukken ook tussenvragen worden gesteld. Ook de steenmannen komen aan bod. Twee voorbeelden geef ik u: "De steenman "Wie is de mens" biedt perspectieven die houvast lijken

te geven. Een mens is bepaald, maar ook vrij. Lijden en taal maken ons tot mens" (pagina 129). "De steenman "Toekomst" wijst naar het einde. Het einde van onszelf, het einde van ons leven, het einde van de wereld. Toekomst wijst naar hoe het ooit begon" (pagina 233).

Boeiend is dat u geen zwaar beoogd zult tegenkomen. Ieder hoofdstuk kent onderdelen en die zijn ook weer met nummers in kleine leesstukken uitgewerkt. De schrijfsters geven dan ook toe, dat ze daarin van de hak op de tak springen. Er worden leeservaringen doorgegeven. Dit kunnen boeken zijn van theologen, filosofen, maar ook romans en gedichten. Niet alleen het Christendom komt daarin aan bod, er wordt rijk geput uit andere religies en tradities. Belangrijk is ook dat we lezen over ontmoetingen, gesprekken, stiltes, de aanwezigheid in de natuur. U kunt het boek dan ook sprongsgewijs doorneemen. De kleine stukjes doorlezen, er over nadenken of er met anderen over spreken. U zult wel ontdekken, dat u veel uit uw eigen leven zult herkennen. We hebben immers allemaal te maken met leven en verlies, met verleden en toekomst. Natuurlijk kunt u ook systematisch te werk gaan en het boek van het begin tot het einde lezen. Dat is geheel aan u.

Graag beveel ik dit boek van harte aan. Het is een boek van zoeken, zwerven, vinden, verdwalen en het leven vinden.

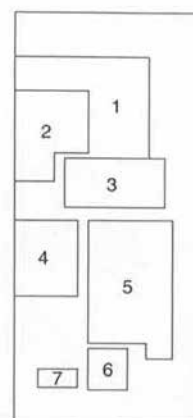
Christa Anbeek, Ada de Jong, *De berg van de ziel, Persoonlijk essay over kwetsbaar leven. 238 pagina's; 2013, Ten Have, € 17,95.*

BOEKEN

Herziene uitgave 'De nieuwe deuren van de Dom'

Buitenkant
rechterdeur

1. Japans
2. Engels
3. "Het begraven van de doden"
4. "Martinus"
5. Nederlands
6. Latijn
7. Colofon

Koos Stekelenburg

In 1996 werden de bronzen deuren in de westelijke ingang van de Domkerk, vervaardigd door de Utrechtse beeldhouwer Theo van de Vathorst, in gebruik genomen. Het boekje dat M.J. Smit, de partner van Van de Vathorst, over de deuren schreef, is al geruime tijd uitverkocht. Nu verschijnt er een herziene uitgave, getiteld: 'De nieuwe deuren van de Domkerk'.

Het boekje geeft, behalve een overzicht van de historie van de verschillende deuren van de Domkerk, een verslag van de totstandkoming van de bronzen deuren. Deuren markeren de overgang van buiten naar binnen. In de jaren negentig van de afgelopen eeuw is de Utrechtse beeldhouwer Theo van de Vathorst gevraagd om voor de middeleeuwse Domkerk monumentale bronzen deuren te ontwerpen. De deuren moesten naar buiten opengaan.

* De rechterdeur van de Domkerk, met toelichting van de indeling.

Overdag, als ze open staan, zien we de binnenkant, die daarmee een soort portaal functie heeft gekregen. Als de deuren gesloten zijn, zien we twee grote panelen met daarop kleine voorstellingen in reliëf van mensen, dieren en een veelheid van teksten in allerlei talen en lettertypen.

Gespijkerd

In de middeleeuwen werden door het stadsbestuur op kerkdeuren vaak belangrijke afkondigingen gespijkerd. In deze traditie heeft Van de Vathorst de tekst uit Mattheüs 25, de verzen 31 tot 46 gebruikt. Deze tekst gaat over het laatste oordeel en de werken van barmhartigheid, ofwel de naastenliefde. De tekst is er in het Engels, Fries, Grieks, Japans, Nederlands, Latijn en Syrisch te lezen. Daarboven, in een enorme cirkel, is Sint Maarten uitgebeeld, patroonheilige van de Domkerk en van de stad Utrecht. Hij is bekleed met een majestueus gebaar een naakte bedelaar met de helft van zijn grote mantel, een daad van barmhartigheid. De tafereel waarmee de binnenkant van de deur is versierd, verbeelden de overige werken van barmhartigheid. Maar de hoofd-

* Detail van de linkerdeur van de Domkerk.

zaak vormen toch de afbeeldingen. Zij zijn bedoeld om de onregelmatige bezoeker een idee te geven van wat de wel regelmatige gebruiker van de ingang in de loop der jaren kan ontdekken. Want er is veel, heel veel te zien! Het boekje is vanaf 23 september, zowel in het Nederlands als in het Engels, te koop in de DomShop. Prijs: € 9,95.

‘Verhaal halen’ over Bileam

Op zondag 20 oktober is in het Johannescentrum in Overvecht voor de eerste keer in het nieuwe seizoen weer een ‘Verhaal halen’-viering. Dit keer over Bileam, een ziener, of toch niet?

Numeri 22 vertelt het verhaal van Israël dat na een verblijf van twee jaar aan de voet van de berg Sinaï verder trekt. Op weg naar het beloofde land. De koning van het land Moab, Balak, ziet ze met angst en beven steeds dichterbij komen: “Er is een volk uit Egypte gekomen, dat overal in mijn land is neergestreken. Ze zijn hier vlakbij gelegerd. Dat volk is te sterk voor mij.” En dus roept Balak de hulp in van Bileam, een vermaard ziener. Iemand die ontvankelijk is voor de boodschap van de Eeuwige. Maar ook iemand die voor zichzelf een

* *Bileam, schilderij van Pieter Lastman.*

profetenpraktijk heeft opgebouwd. Een profeet die brood eet en op afroep in te huren is voor het uitspreken van een vloek of een zegen. Alleen al zijn naam jaagt angst aan: Bileam, verslinder of verwoester van het volk. Deze Bileam is op weg om Israël te vervloeken. Maar het zal allemaal anders gaan dan hem voor ogen stond...

De viering in de Johanneskerk aan de Moezel-dreef begint om 10.30 en wordt muzikaal omlijst door het koor onder leiding van Wick Gispen. Voor en na de viering is er gelegenheid elkaar te ontmoeten met koffie.

Harry Zeldenrust 50 jaar predikant

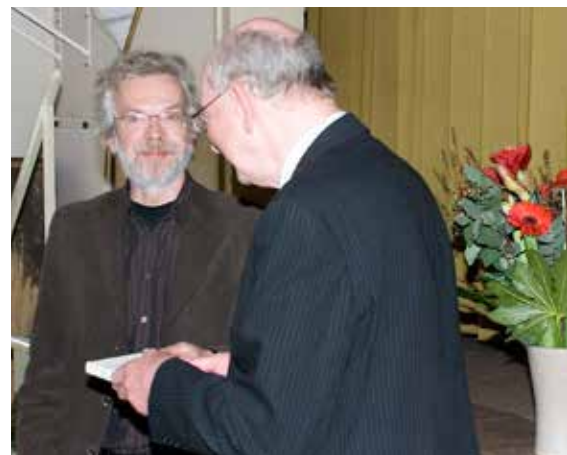
Frans Rozemond

Nog regelmatig wordt hij op Utrechtse en andere kansels uitgenodigd. Onze stadgenoot ds Harry J. Zeldenrust herdenkt op 20 oktober dat hij vijftig jaar dominee is.

Zeldenrust werd geboren in 1934 en werd landelijke bekend als theoloog, predikant en vredesactivist. Hij studeerde theologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Daarna was hij predikant te Schiermonnikoog, Venlo en Uden. Van 1974 tot 1999 was hij als studiesecretaris verbonden aan de pacifistische kerkelijke vredesbeweging Kerk en Vrede, waar hij in de voetsporen trad van Krijn Strijd en Hannes de Graaf.

Bonhoeffer

Zeldenrust vertolkte een genuanceerd pacifistisch standpunt, waarbij hij zich veelal liet inspireren door de Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer. Hij werkte mee aan de publicaties van de Theologische Werkgroep van Kerk en Vrede, nam deel aan diverse gremia van het IKV en was vele jaren een vaste medewerker aan de jaarlijkse Liturgiekrant voor de Vredesweek, een uitgave van Pax Christi Nederland. Ondanks zijn 79 jaar gaat hij nog regelmatig voor in kerkdiensten in diverse wijkgemeenten in Utrecht. Hij straalt daarbij nog steeds vitaliteit en bewogenheid uit, mensen horen hem graag om zijn boodschap van heil in Christus voor alle mensen. De redactie wenst ds Zeldenrust en zijn echtgenote van harte geluk met deze jubileumdag.

* Ds Harry Zeldenrust (op rug gezien) tijdens de intrededienst van ds Koops in de Marcuskerk (foto Anne-Marie Rutgers).

Honderd jaar Engelse kerk in Utrecht

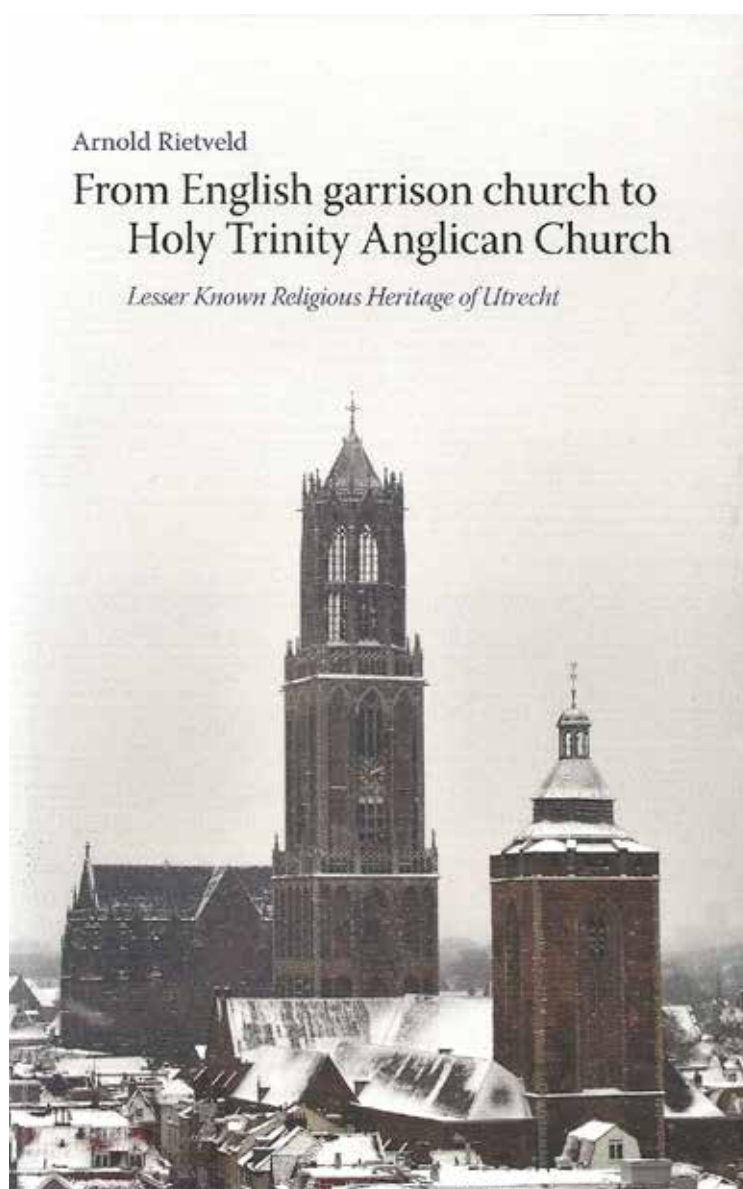
Piet Warners

Het is niet vaak gebeurd – misschien wel nooit – dat in ons blad een boek wordt besproken dat in het Engels geschreven is. Nu dus wel. Daar moet een goede reden voor zijn. Die is er. Het boek is geschreven door een Utrechter en het gaat over Utrecht! Waarom dan in het Engels? Omdat het gaat over de aanwezigheid van de Engelse kerk in Utrecht. Het boek is geschreven omdat de Holy Trinity Anglican Church aan het van Limburg Stirumplein honderd jaar geleden in gebruik genomen werd. De auteur heeft daar al het een en ander over geschreven in ons blad.

Maar het boek beperkt zich niet tot de wederwaardigheden van de laatste honderd jaar. Nee, het zoekt naar het eerste begin. En ja: Willibrord de apostel der Nederlanden kwam uit Engeland! Maar de werkelijke geschiedenis begint in 1585. Koningin Elisabeth I van Engeland beloofde plechtig om de Verenigde Nederlanden te helpen in hun strijd tegen Spanje. Bijgevolg kwamen er Engelse troepen in ons land en werden hier gelegerd.

Leicester

Een naam die ik alleen uit het geschiedenisboekje kende: Leices-

ter, kwam in dit boek van Arnold Rietveld voor mij tot leven. Lord Robert Dudley, graaf van Leicester. Een man die veel invloed heeft gehad ook op de ontwikkeling van de Calvinistische kerk in Utrecht. Heel interessant om dat allemaal te lezen. In Utrecht werd een Engels garnizoen gelegerd. En dat niet voor een korte tijd – nee voor jaren en jaren. Vandaar dat er ook Engelstalige diensten in Utrecht gehouden werden. En dat is eigenlijk nooit opgehouden.

Bronnen

Rietveld beschrijft allerlei ontwikkelingen de eeuwen door. Een ‘minder bekend deel van het religieuze erfgoed van Utrecht’ zoals de ondertitel van het boek luidt. De auteur heeft veel bronnenonderzoek gedaan – wat moet hij er een tijd in hebben gestoken, en dat naast zijn werk als leraar! – en het allemaal opgeschreven met een zekere ‘Entdeckerfreude’. Talloze feiten en namen passeren de revue. Soms duizelt het de lezer wat en raakt hij de lijn wat kwijt. Wellicht komt dat ook omdat het in het Engels geschreven is. Maar interessant is het!

Gouvernantes

In de negentiende eeuw bestond de Engelse populatie in en rond Utrecht voor een groot deel uit gouvernantes die in dienst waren bij de rijke en aristocratische families in onze provincie. Voor die gouvernantes werden

BOEKEN

diensten belegd. Op een zeker moment ook in de Marnixzaal op het Domplein (bij veel van onze oudere lezers nog wel bekend!). Dat brengt de auteur tot de opmerking dat zo de cirkel weer gesloten is: van Willibrord tot Engelse diensten aan het Domplein. Door de ontwikkeling van de spoorwegen in en rond onze stad kwam veel Engels kader naar onze stad, terwijl ook Nederlandse families zich aangetrokken voelden tot de Engelse diensten. Dit alles leidde tot de bouw van de Engelse kerk in Utrecht. Tot slot: een heel boeiend gedeelte gaat over het wel en wee rond deze kerk en de pastorie in bezettingstijd. Ze hebben een rol gespeeld in het verzet... Het lijkt me dat Arnold Rietveld daarover maar eens een artikel moet schrijven in het Nederlands in het nummer dat verschijnt rond de meidagen!

Naar aanleiding van: Arnold Rietveld: *From English garrison church to Holy Trinity Anglican Church*. 220 bladzijden met leestekst en foto's plus dertig pagina's met noten en een register; Utrecht 2013; prijs € 14,95. Er zijn nog maar enkele exemplaren te koop bij de auteur, telefoon 2624 959, e-mail: jgriete@xs4all.nl.

BOEKEN

Arie Moolenaar

Geboeid kijk ik naar de voorkant van een boekje. Wat een bijzondere titel: Gewoon anders. Je denkt dan: Nou, gewoon!! Gewoon anders, toch? Gewoon anders!! Hoezo anders, waarom wil je anders zijn en voor wie geldt dit dan? Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.

Dan valt de ondertitel op. Kerk zijn volgens Leviticus 19. Dat is opvallend. Als je het hebt over de kerk, dan denk je direct aan het Nieuwe Testament en niet aan Leviticus. Dat is toch het boek voor en over de Levieten? De mensen die dienden in tabernakel en tempel. Wat wil dit hoofdstuk dan zeggen over de kerk? De achterkant geeft uitkomst. Daar staat: Dit boek gaat over kerk zijn. De gemeente is geroepen heilig – ofwel anders, te zijn. Maar wat betekent dat nu concreet? Is daarom gekozen voor die eenzame toren in het stille landschap, de foto

aan de voorkant? Dient een gemeente een rots in de branding te zijn? Voordat ik het boekje ter hand neem, besluit ik eerst eens het genoemde hoofdstuk te lezen. Het gaat inderdaad over heilig zijn. Maar direct bekruipt me de gedachten: er is blijkbaar heel

wat mis tussen de mensen. Er is gebrek aan ontzag, aan het verkeerd eten van offervlees, aan het binnenhalen van de oogst zonder oog te hebben voor de armen, er wordt gestolen en bedrogen, de eed verkeerd afgelegd. Of ben ik nu te somber? Of anders gezegd: wat herkenbaar. Zo gaat het toe onder de mensen. De Israëlieten en dus ook de christenen zijn dus blijkbaar geen heilige boontjes. Wat zegt een Bijbelgedeelte stammend uit een agrarische samenleving nog voor ons? Wie heeft er weet van de oogst? Hoeveel mensen werken er nog in de landbouw?

Daarom ben ik zeer nieuwsgierig naar de betekenis en de relaties naar onze eigen leefwereld. De schrijver heeft me helemaal overtuigd. Leviticus 19 gaat niet alleen over oude agrarische tijden, maar is ook van grote betekenis voor onze tijd. Boeiend is dat hij de wereld van het Oude Testament weet te verbinden met die van het Nieuwe en met onze eigen tijd en vragen.

Het boekje volgt het hoofdstuk zorgvuldig. Dankbaar wordt gebruik gemaakt van de oude Joodse uitlegtraditie. Woorden worden gewogen, uitgelegd, verbanden tussen de beide Testamenten aangegeven. Het gaat om het gewone leven, het leven van alledag. De betekenis van de gemeente als geloofsgemeenschap uiteengezet. Ze ontvangt en zo mag ze geven.

Heilig

Er zijn negen hoofdstukjes opgenomen. De inhoudsopgave maakt direct duidelijk dat het gaat om de band met God en de naaste. "Heilig zult gij zijn, want Ik, de Here uw God, ben heilig" (vers 1) en: "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf" (vers 18).

Het boekje is bedoeld om in een Bijbel- of gesprekskring te gebruiken. Daarom zijn er achter ieder hoofdstukje gespreksvragen te vinden die hierbij behulpzaam kunnen zijn.

De auteur zet ons aan het denken: "God heeft namelijk zijn heiligheid afhankelijk gemaakt van

de wijze waarop de mens leeft" (pagina 15). "Bedoeld is dit: dat de gemeenschap het godsbeeld dat zij van God heeft fixeert, vastlegt, zodat God niet meer zichzelf kan en mag zijn. Dat is de dood in de pot" (pagina 27). "Een heilige levensstijl volgt de gulden middenweg, waarbij enerzijds genoten wordt van het goede dat men heeft ontvangen en verworven, maar waar anderzijds ook losgelaten en gedeeld kan worden" (pagina 37). "Het zal telkens aankomen op de Geest van liefde en wijsheid" (pagina 62).

U begrijpt: van harte wil ik dit boekje aanbevelen. Het stemt tot nadenken en levensheiliging in dankbare verbondenheid.

G.A. Trouwborst, *Gewoon anders, kerk zijn volgens Leviticus 19*. 2013 Sifron, Nieuwleusen (www.sifron.nl). 74 blz. ISBN 9789082084719, € 11,50, verkrijgbaar in iedere boekhandel. e-boek versie: 978-90-820847-2-6. De kostprijs van het e-boek is € 4,99.

(advertenties)

Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken Rochus Meeuwiszstraat 9 · 3554 VR · Utrecht · (0)6 129 29 894 · usrk@ziggo.nl

Utrecht is de Domstad en bisschopsstad. Zo'n 14 eeuwen geleden werd door Willibrord de kiem gelegd voor wat uitgroeide tot de 'kerkelijke hoofdstad' van Nederland. Nu is Utrecht een stad die zich kenmerkt door groei met nieuwe stadswijken, door een bloeiend culturaanbod en een bruisend studentenleven. Maar ook een stad die trots is op haar historie en met ambitie werkt aan haar toekomst.

De rol van kerken is anders dan vroeger. Andere religies en ontkerkelijking drukken hun stempel op deze tijd. In deze dynamiek bestaat er al bijna een halve eeuw de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken (USRK). Een samenwerkingsverband van 21 kerken in de stad Utrecht. Samen behartigen ze de belangen van de Utrechtse kerken, maar de USRK wil zich vooral inzetten om een bijdrage te leveren aan het zichtbaar maken van Gods liefde in de Utrechtse samenleving. Voor deze oecumenische beweging is de USRK met ingang van 1 januari 2014 op zoek naar een nieuwe

voorzitter (v/m)**Wat zou het mooi zijn als onze nieuwe voorzitter:**

- met visie leiding wil geven aan deze oecumenische samenwerking,
- voldoende theologisch gevormd is om zich te kunnen inleven in de uiteenlopende denominaties,
- de gave heeft om verbindend te zijn en verschillen te overbruggen,
- geïnteresseerd is in de ontwikkelingen binnen de Utrechtse kerken
- en zich gevoelig toont voor wat zwak en kwetsbaar is in onze stad.

En wat zou het handig zijn als onze nieuwe voorzitter:

- voldoende tijd kan vrijmaken om de zichtbaarheid van de USRK in en buiten de vergaderingen te vergroten,
- op een creatieve manier de leden van de USRK stimuleert en tot bloei laat komen
- een breed netwerk heeft in stad en kerk
- en over voldoende bestuurlijke ervaring beschikt om sturing te kunnen geven aan het USRK-beleid van de toekomst.

Kandidaten worden uitgenodigd om hun belangstelling kenbaar te maken vóór 21 oktober. Inlichtingen worden graag gegeven door de vice-voorzitter.

De zittingstermijn van een voorzitter is vier jaar.

De USRK wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

Meer achtergrondinformatie, zoals het reglement en recente jaarverslagen, zijn te vinden op www.usrk.nl

Reacties kunnen worden gericht aan de vice-voorzitter Henk Korff.

Oosterpad 85, 1402 NC Bussum, 065-313 00 86, henkkorff@yahoo.co.uk

HARTELIJK DANK

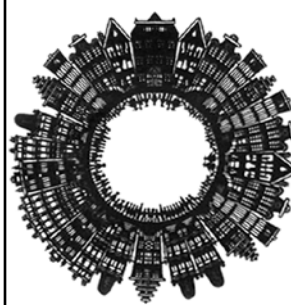
Utrecht, september 2013

Het doet zeer goed om te horen dat zo velen van Cora hebben gehouden. Door haar spontane, sympathieke uitstraling heeft zij velen aan zich weten te binden. Voor mij is het een voorrecht en een groot geschenk dat ik 19 jaar met haar heb mogen samenleven.

Haar te moeten missen valt me heel zwaar.

Haar oprechte vertrouwen, dat ze thuis zou mogen komen in Gods Koninkrijk heeft haar tot het laatst toe de kracht gegeven om haar leven in Gods hand te leggen. In volle vrede is zij in ons midden, thuis, waar ze oprecht naar verlangde, ingeslapen.

U allen die rond haar hebben gestaan in deze moeilijke tijd, dank ik van ganser harte.

Willem Duvekot**Lauteslager**

makelaars bv sinds 1850
Catharijnesingel 100
3511 GV Utrecht

fax 030-231 83 88
www.lauteslager.nl
makelaars@lauteslager.nl

030-231 51 86

U kunt op één van onze pagina's een advertentie plaatsen. Voor een bescheiden bedrag komt u in meer dan 4000 gezinnen, plm. 10.000 lezers, die elke veertien dagen Kerk in de Stad lezen.

**advertenties@
protestant-utrecht.nl.**

**INSTALLATIEBEDRIJF
VOSSEBELT B.V.**

- Installatiebedrijf Vossebelt B.V. is ruim 45 jaar een betrouwbare partner voor al uw werkzaamheden op het gebied van:

- *** Centrale verwarming**
- *** Lucht verwarming**
- *** Stadsverwarming**
- *** Koeling**
- *** Mechanische ventilatie**
- *** Loodgieters werkzaamheden**
- *** Service en onderhoud**
- *** Verhuur, lease en verkoop CV-ketels**
- *** Ontstoppingswerkzaamheden**

Pakketboot 5 - 3991 CH Houten
Tel. (030) 2885108 - Fax (030) 2871044
Internet: www.vossebelt.org

U vindt ons op bedrijventerrein de Meerpaal

Wij installeren
zonnepanelen
van Duitse
topkwaliteit

Airco Split Unit
vanaf
€ 1500,-
inclusief
montage & BTW

Citypastoraat Domkerk

Zondag 13 oktober gaat ds Mirella Klomp uit Amsterdam voor in de dienst van Schrift en Tafel. Zondag 20 oktober gaat ds. Nico den Bok voor. Dagelijks is om 12.30 uur het oecumenisch middaggebed. Op maandagmorgen om 7.00 uur het ochtendgebed. Op zaterdagmiddag om 15.30 uur is er wekelijks een concert in het kader van de 'Zaterdagmiddagmuziek'. De verschillende kringen en groepen in de Domkerk zijn allemaal al van start gegaan. Voor wie nog op zoek is naar een activiteit op het terrein van geloof, kerk en cultuur; kijk dan op www.domkerk.nl voor het totale overzicht. De Expositie 'Marc Chagall en de Vrede' bestaande uit 21 litho's van onder meer Mozes, de Profeten en David is te zien tot 31 oktober. De David-serie draait vooral om het centrale thema in Chagalls latere werk: Hoe brengen we de wereldvrede een stapje dichterbij? In de kerkdienst van zondag 3 november noemen we de 'heiligen' die ons voorgingen en gedenken we hen die in het afgelopen jaar overleden zijn. Voor elke naam wordt een kaars ontstoken. Als u een naam van een geliefde genoemd wilt hebben die in de afgelopen periode is overleden, neem dan contact op met de ds. Netty de Jong-Dorland. predikant@domkerk.nl, telefoon 2400 660.

Jacobikerk

Iedere zondag zijn er mensen die, in plaats van naar hun eigen kerk, naar een viering in een zorgcentrum voor ouderen gaan om daar ondersteuning te bieden. De Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken heeft besloten dat de aangesloten kerken gaan helpen mensen te werven voor deze en andere activiteiten van de Geestelijke Verzorging. Er is momenteel in veel huizen behoefte aan muzikale ondersteuning: een organist of pianist, maar een koor(tje) of orkest(je) is ook welkom. Zorgcentrum Rosendaal heeft behoefte aan mensen die op zondagmorgen tussen 10.15 en 11.45 uur bewoners kunnen begeleiden naar de kerkdienst. In Warande, een nieuw zorgcentrum naast Tamarinde, worden vanaf eind mei de kerkdiensten gehouden (zondag 10.30 uur). Bewoners van Tamarinde moeten voortaan naar buiten om naar de kerkdienst te gaan. Dit bekent langer lopen en hulp bij jassen aan- en uittrekken. Ook in Zuylstede zijn op zondagmorgen kerkdiensten. Hier zijn vrijwilligers nodig die mensen naar de kerkzaal brengen en na de dienst koffie schenken. De vrijwilligers zijn aanwezig vanaf circa 9.15 uur. Voor wie niet op zondagmorgen kan, zijn er taken zoals het maken van de liturgie of bezoek-

werk namens de geestelijke verzorging. Rosendaal, Warande en Zuylstede staan in Overvecht. In andere delen van de stad is ook behoefte aan ondersteuning. Op www.vierenmetzorg.nl staat meer informatie. U kunt ook contact opnemen met Irene Stok, 06-3601 2376 of 2737 540 (maandag, dinsdag, donderdag).

Johannescentrum-gemeente (Overvecht)

De viering van zondag 13 oktober in de Johannescentrumgemeente heeft als thema meegeregen: 'Wat je zelfbesef ten goede komt'. In deze viering verwelkomen we pastor Huub Schumacher als gastvoorganger. We lezen uit het Oude Testament het verhaal uit 2 Koningen 17: 24 en 29-34, waarin we een etalage vol vreemde volken en goden te zien krijgen. In deze omgeving lijkt Israël zich los te maken van haar eigen wortels en het verbond met de Eeuwige. Het wordt meegeregogen in de godencultus van de landen in zijn omgeving. Lucas 17, 11-19 vertelt het verhaal van de genezing van de tien melaatsen. Die ene melaatse doet anders dan de negen andere. Heel merkwaardig eigenlijk. Als enige krijgt deze ene te horen dat hij gered is. Tegen de andere negen kan dat niet gezegd worden, want die kwamen niet terug bij Jezus. Misschien dat die hun dankbaarheid ergens anders, aan die andere goden kwijt willen... Zorgt Godsgeloof in het mensenleven, zoals dat bij Jezus tekening kreeg, op een of andere manier voor een gezond zelfbesef? Op zondag 20 oktober is er voor de eerste keer in het nieuwe seizoen weer een 'Verhaal halen'-viering. Meer daarover elders in dit nummer. Beide vieringen beginnen om 10.30 uur en worden muzikaal omlijst door het koor onder leiding van Wick Gispén. Voor en na de viering is er gelegenheid elkaar te ontmoeten met koffie.

Marcuskerk-Wilhelminakerk

Zondag 13 oktober is de voorganger ds Koops. Op 20 oktober gaat ds J. Kruiter voor in de Marcuskerk. De dienst in de Wilhelminakerk, waarin ds. Marian van Giezen voorgaat, zal de jaarlijkse oogstdienst zijn. Er wordt weer ingezameld voor de Voedselbank in Utrecht. Het Werelddiaconaat - met ook als thema 'Voedsel' - staat centraal in deze dienst. Het is mooi dat wij juist op deze dag ook het Avondmaal vieren. Om 17.00 uur is er een vesper in de Marcuskerk. Zie voor meer informatie onder 'Vespers in Zuidoost'. De diaconie ontving van Martin van Hemert een dringende vraag om kleding voor de gedetineerden in het Wolvenplein. Er is daar een enorm tekort. Het betreft uitsluitend mannenkleding: broeken, trainingsbroeken, jogging-

WIJKNIEUWS

broeken, truien, sweaters t-shirts. Wanneer u kleding voor hen heeft, wilt u deze dan bezorgen bij: Alfred Boom, Dillenburgstraat 15, telefoon 2516 851 of bij Riek Smit, Snipstraat 17, telefoon 2515 918 of Jeroen 't Hart, Zevenwouden 211, telefoon 2801 417.

Marcussectie

Zondag 13 oktober na de ochtenddienst is het eerste zanghalf-uurtje. Alle kinderen vanaf 4 jaar zijn welkom. De ouderensoos komt weer bij elkaar op 24 oktober: diaken Van Loon vertelt over zijn werk op de Filippijnen. De heer Van Loon is rooms-katholiek en heeft voor de missie (zending) op de Filippijnen gewerkt. Hij heeft een boeiend verhaal over zijn ervaringen en over de kerk in dat gebied. We beginnen om half drie in de grote Marcuszaal en we gaan door tot half vijf. De zaal gaat open om twee uur. Ook als u nog geen lid bent, bent u van harte welkom. U hoeft niet direct lid te worden maar kunt eerst eens 'op proef' komen kijken of de Soos wat voor u is! Bijdrage in de kosten: € 1,50. Wie behoefte heeft aan vervoer kan contact opnemen met Cor van Rijswijk, telefoon 2888 597.

We vinden het bijna vanzelfsprekend dat er elke zondag mensen klaar staan om leiding te geven aan de twee groepen van de kindernevendienst. Dat is natuurlijk niet zo vanzelfsprekend. Deze enthousiaste en gedreven groep kan nog wat versterking gebruiken. Op een idee gebracht? Op zaterdag 24 augustus is geboren Sven Thomas Rombeek, zoon van Rutger Rombeek en Marianne van de Velde, broertje van Daan, Vlieland 196, 3524 AD Utrecht. Wij feliciteren ouders en broer van harte met dit wonder van nieuw leven. Frederik Johannes de Hoop en Johanna Maria Borst, wonend Betuwe 118, willen een zegen over hun huwelijk. Deze huwelijksdienst zal plaatsvinden op 31 oktober en geschiedt in besloten kring, dit in verband met de beperkte ruimte van de kapel. Wij wensen het bruidspaar en hun kinderen een mooie dag en alle goeds en zegen op hun verdere levenspad.

Wilhelminasectie

Op woensdag 30 oktober komt om 10.00 uur de kring Bijbel en Kunst (voorheen poëzie) weer bijeen in de huiskamer, Hobemastraat 41. Nieuwe deelnemers hartelijk welkom! Behalve door gedichten zullen we ons opnieuw ook laten inspireren door beeldende kunst bij een bijbelgedeelte. Er hoeft vooraf niets voorbereid te worden. Info en aanmelding bij marianvangiezen@online.nl, 06-1841 9992.

Nicolaïkerk
Hemel en aarde
beleven en bewegen

Op 13 oktober, de vierde zondag van de herfst, gaat ds Harold Schorren uit Breukelen voor. Ko Zwanenburg bespeelt de orgels. We lezen als eerste lezing 2 Koningen 17: 24-39. De Koninkgenboeken behoren in de Tenach (de Joodse Bijbel) tot de Profe-

ten. Dit omdat profeten als Elia en Elisa er de hoofdrol lijken te spelen. We horen in het verhaal hoe de koning van Assyrië allerlei vreemde volken in Samaria laat wonen in plaats van de Israëlieten. Al deze volken nemen ook hun eigen goden mee. De God van Israël lijkt zijn plaats te moeten opgeven. Als dit op 'weerstand uit de hemel' uitloopt, laat de koning een priester terugkomen om de vreemde volken ook de regels van God te onderwijzen. Maar het blijft een mengelmoesje van geloof en aanbidding. Met dit verhaal wordt ons wel iets helder van de kloof tussen Samaritanen en Joden. En dat is ook weer handig voor de Evangelie-lezing uit Lucas 17: 11-21, waar Jezus door het grensgebied van Samaria en Galilea loopt. Hij geneest tien melaatsen, waarvan er maar één terug komt om Hem te danken. En die ene is toevallig een Samaritaan. De laatste twee verzen van de lezing gaan over het waar en wanneer van het koninkrijk van God. Het is binnen handbereik, zegt Jezus, maar niet zo maar aanwijsbaar. Misschien zagen we het al even in de dankbare toewending van die ene Samaritaan. Het thema voor de preek is 'Waar begint de nieuwe toekomst?' Op zondag 20 oktober is ds. Ari van Buuren, emeritus pastorale zorg van het UMC, de voorganger. De lezingen op het rooster van de Eerste Dag zijn Genesis 32: 22-31 over Jakobs worsteling bij de Jabbok en Lucas 18: 1-8 over de gelijkenis van de onrechtvaardige rechter. Organist is Ko Zwanenburg. Om 17.00 uur is er een vesper in de Marcuskerk. Hierover staat meer informatie elders in dit nummer.

In het kader van ons jaarthema voor Vorming en Toerusting 'In crisis!' is er op zaterdag 19 oktober een stadswandeling. Utrecht staat bekend als kerkenstad. Vele kerken, vele stromingen, om over schuilkerken nog niet eens te spreken. Terwijl de eeuwen verstreken is het er op religieus vlak vaak roerig aan toegegaan. Samen maken we een ontdekkingsstocht door het stadscentrum waarbij de stille getuigen van geloof in crisis onze route bepalen. De wandeling begint bij de Nicolaïkerk om 10.00 uur.

Voor 55-plussers rond de Nieuwe Kerk en de Tuindorperkerk is er weer gelegenheid om samen te genieten van een driegangen diner voor slechts 4 euro per persoon. Vindt U het ook fijn om samen te eten, kom dan op woensdag 6 november naar de Nieuwe Keten, Bollenhofsestraat 138a waar om 12.00 uur de maaltijd klaar staat. Vanaf 11.00 uur staat de koffie klaar. Nieuwe deelnemers zijn altijd van harte welkom, zowel alleenstaanden als echtparen. Met het oog op het inkopen doen voor de maaltijd, verzoeken wij nieuwe deelnemers om zich telefonisch aan te melden en de trouwe deelnemers die verhinderd zijn, zich af te melden op maandag 4 november vóór 12.00 uur, via telefoonnummer 2613 474 of 2713 946. Wij nodigen U allen van harte uit om te komen. Tot ziens bij de maaltijd. Namens de Protestantse Commissie voor Ouderen, Hylkje Volberda en

Riet de Haas-van Riemsdijk, e-mail: pcvo@hotmail.nl.

Pniëlkerk – Triumfatorkerk (West)

Utrecht-West

Zondag 13 oktober gaat in de Pniëlkerk mevrouw dr. Marjo Korpel uit Leusden voor in een dienst van Schrift en Tafel en zondag 20 oktober ds Harry Zeldenrust uit Utrecht. In Parc Transwijk zijn de voorgangers respectievelijk drs. J. Bouma en ds Barend Wallet uit Houten. Zondag 20 oktober is er 's middags ook weer een dienst van De Haven. Dinsdag 15 oktober is de eerste bijeenkomst van de nieuwe lees- en gesprekskring 'Een zoektocht, aan de hand van het boek 'Wat doe ik hier in Godsnaam' van Carel ter Linden. Diezelfde avond begint ook weer de vrouwen-gespreksgroep 50+. Donderdag 17 oktober is de maandelijkse Taizé-jongerenvesper in de Wijkplaats en een week later de contactmiddag 55+ in de Pniëlkerk. Maandag 14 oktober is er vermoedelijk weer de mogelijkheid om samen te bidden voor kerk, buurt en wereld en woensdag 23 oktober, ten slotte, is de volgende Utrecht Lezing: ingenieur/filosof Wim Lintsen vertelt over: 'God en Natuur, balanceren tussen wetenschap en religie'. Meer hierover elders in dit blad).

Tuindorperkerk Utrecht

Op 8 september vond de start van het nieuwe seizoen plaats in de Tuindorperkerk. Het landelijk aangereikte thema 'Met hart en ziel geloven' werd uitgebreid met '... En Doen!'. Alle gemeentelieden, jong en oud, werden uitgenodigd tijd te geven aan een van de diaconale doelen die we als gemeente steunen. Een tekening maken vanuit de kindernevendienst voor ouderen in een verzorgingstehuis, een keer als chauffeur klaarstaan voor een asielzoeker, of meehelpen met een voedselbankactie, alle inzet is waardevol. Het resultaat was prachtig: de tijdcollecte leverde 118 dagdelen op, die door 62 personen, groepen of gezinnen werden toegezegd. Deze rijke oogst vormt een mooie belofte voor het nieuwe seizoen. Een maal per maand reist een groep jongeren af naar Bartimeüs om daar te helpen tijdens de zondagsdienst. Zij begeleiden de bewoners naar de dienst en drinken daarna koffie en thee met hen. Op 29 september brachten de bewoners van Bartimeüs een bezoek aan de Tuindorperkerk. Gebracht en gehaald met de bus maakte een grote groep de viering mee met de Tuindorperkerkgemeente. Een heel, feestelijke belevens voor zowel de bewoners als de gemeentelieden.

Ook de inwendige mens wordt niet vergeten. Op onze wereldreis is de kookgroep uit 'Huis in de wijk' aangekomen in Portugal. Het land van de Fado en heerlijke wijnen. Ook een graantje meepikken van deze sfeer dat kan!

vervolg op pagina 19

Lezer, maar geen abonnee?

Met deze bon verzekert u zich elke twee weken van actueel Utrechts kerknieuws. Oecumenisch van geest, inspirerende verhalen van stadgenoten en volop aandacht voor de rijke christelijke cultuur van onze stad!

Ja, noteer mij voor € 30 per jaar – tot wederopzegging – als abonnee van Kerk in de Stad.

Dhr/mevr/fam. voorletter(s):
naam:
straat en huisnummer:
postcode:
woonplaats:
telefoonnummer (i.v.m. controle):

Stuur de bon in een gefrankeerde envelop naar

Kerk in de Stad, Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht.

U ontvangt Kerk in de Stad per TNT Post elke twee weken thuis.

TUINAANLEG

Hoveniersbedrijf
TUINLAND

Onderhoud van uw tuin.
Tevens rooien van bomen.
Ook voor uw straatwerk,
schuttingen en graszoden.
U de klus, wij de kennis.

www.tuinensierbestrating.nl
Tel. 030-6865858
mob. 06-55713383

REPARATIE

**Klokkenatelier
Jan Haasnoot**

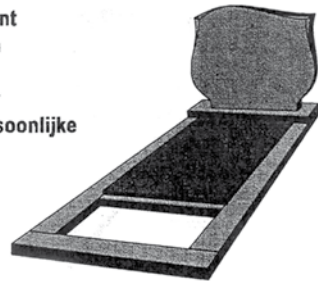
Voor al uw klokken en
barometers

(reparatie en verkoop)
Vleutenseweg 320,
Utrecht.

Tel: 030-6034247
www.klokken-barometers.nl

STEENHOUWERIJ
JONGERIJUS

- een zeer breed assortiment grafwerken, steensoorten en accessoires.
- eigen steenhouwerij voor het vervaardigen van persoonlijke wensen.
- complete verzorging van vergunning tot plaatsing

Schaverijstraat 59,
3534 AS Utrecht,
tel. 030-2444004

www.steenhouwerij.nl

**Brinkers
Tapijten Gordijnen**

KOEKOEKSTRAAT 49 3514 CT UTRECHT 030 - 271 77 62

'KidSjes'

HULPVERLENING

Wilt u uw verhaal kwijt?
Iets bespreken?
Persoonlijk contact?
Wij hebben altijd tijd
voor een gesprek of chat:

**Sensor
Utrecht**
DAG EN NACHT AANDACHT

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

030 - 294 33 44 0900 - 0767 (€ 0,05 p.m.) www.sensor.nl

À Dieu Waardig afscheid nemen in
het Licht van de Eeuwige

Geen band (meer) met de kerk, maar wel een christelijke uitvaartplechtigheid?
De voorgangers van À Dieu zijn bereikbaar op 085 - 489 49 01 (9-21 uur).
Initiatief: Protestantse Gemeente Utrecht (PKN)
www.adieu-uitvaartdiensten.nl

**Verweij
elektrotechniek
Verweij
Beveiligings
Systemen VBS**

Vakmensen in installeren

Erkend
Uneto
Beveiligings
installateur

Veldwade 8
3439 LE Nieuwegein
Telefoon 030-2886513

Omdat ieder persoon
bijzonder is...

barbara
uitvaartverzorging

Tel. (030) 296 66 66 **barbarauitvaart.nl**
Egginklaan 51 Utrecht Nieuwe Vaart 5 Vleuten

Ouwerkerk
Uitvaartzorg Utrecht

SINDS 1924
OUWERKERK

(030) 261 55 73 - www.ouwerkerk-uitvaart.nl

steenhouwerij
JOH. JANSEN & Zn.
GRAFMONUMENTEN

AL UW WENSEN IN DEZEN KUNNEN
VERWEZENLIJK WORDEN.

Gansstraat 128-130 te Utrecht
Telefoon: 030 - 2516955

advertenties@protestant-utrecht.nl.

Prins
Schoonmaakdiensten

Betrouwbaar
Prettig
Professioneel

- Schoonmaakonderhoud
- Glazenwassen
- Gevelreiniging
- Vloeronderhoud
- Opleveringsschoonmaak
- Dieptereiniging

Schaverijstraat 37 • 3534 AS Utrecht
030-2408870 • www.prinsbv.nl

www.narratio.nl

Het adres voor
inspirerende uitgaven,
projecten en tijdschriften.

Reisboekhandel
INTERGLOBE
Reisgidsen

Landkaarten
(overzichtskaarten
en deelkaarten
van - bijna - alle
landen ter wereld

Vinkenburgstraat 7
3512 AA Utrecht
telefoon 030-2340401

Woninginrichting

Ter Hoeve

Voor meubelovertrekken
en meubelreparaties
Bel: (030) 26 17 605
en wij komen langs voor
prijsopgaven.

De mensen achter Uitvaartverzorging H. Agterberg

"Mijn naam is Gert Jan Daalhuisen,
directeur van Uitvaartverzorging
H. Agterberg in Utrecht.
Al 100 jaar verzorgen wij
complete begrafenissen en crematies.

Met al uw wensen wordt rekening
gehouden. De overledene kan
bijvoorbeeld worden overgebracht
van het woonhuis of ziekenhuis
naar ons sfeervol ingerichte
uitvaartcentrum aan de
Wolter Heukelslaan 50-51 te Utrecht.
Maar thuis opbaren kan natuurlijk ook.
Ons team van professionele medewerkers regelt dat
allemaal. Ons uitvaartcentrum is daarom
7 dagen per week bereikbaar
- zowel overdag als 's nachts - om bij overlijden
direct hulp te bieden."

Uitvaartverzorging H. Agterberg
Wolter Heukelslaan 50-51
3581 ST Utrecht
telefoon (030) 251 09 82
Internet: www.agterberg.nl

Altijd directe hulp bij overlijden

Afscheid.
Een mensenleven waardig.

Het overlijden van een dierbare is een ingrijpende gebeurtenis. Gevoelens van verdriet, woede, pijn en gemis strijden om voorrang. In de periode vlak na het overlijden is het soms moeilijk om de gedachten goed op een rij te krijgen. Dan is het goed als er iemand is die u zaken uit handen kan nemen, zonder de regie over te nemen.

Voortgekomen uit de Protestantse Kerken in Utrecht zijn de waarden van de kerk nog steeds actueel voor onze dienstverlening. Wij zijn een kleinschalige organisatie, waarin een persoonlijke benadering

centraal staat. Voor directe hulp na overlijden zijn wij persoonlijk dag en nacht telefonisch bereikbaar. PCB Uitvaartzorg heeft ook een InformatieCentrum in Nieuwegein-Zuid aan de Dorpsstraat 6. U kunt zich hier vrijblijvend laten informeren over uitvaartverzorging, nazorg en gedachtenisvormen. Het InformatieCentrum is dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 10.00 tot 16.30 uur. Een afspraak maken op andere dagen of bij u thuis is ook mogelijk. PCB Uitvaartzorg organiseert regelmatig lezingen en exposities. Meer informatie vindt u op: www.pcb-uitvaart.nl.

PCB
UITVAARTZORG

David van de Waal · Tineke Ouwerkerk · Liesbeth Kramer · Peter van Bennekom

Donaudreef 25 3561 EL Utrecht Telefoon [030] 262 22 44 dag en nacht
Dorpsstraat 6 3433 CH Nieuwegein Telefoon [030] 605 16 30 dag en nacht

Alle kerkgebouwen zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Kerkgebouwen aangegeven met * zijn voorzien van een aangepast toilet.

protestantse kerken binnen de PGU

Bethelkerk *
De M. Keizerlaan
Diensten: 10.00 u.
13-10 mevr. J. van Doorn
Utrecht
20-10 mw.ds. M. Hofma,
Bunnik

Domkerk *
Domplein
Diensten: 10.30 u.
13-10 mw.ds. N.J. de Jong-
Dorland
20-10 prof. dr. N.W. den Bok
Vespers, 19.00 u.
13-10, 20-10

Evang.-Lutherse kerk
Hamburgerstraat
Diensten: 10.30 u.
13-10 ds. H.G.T. Günther
20-10 mw.ds. C. van Opstal

Evang.-Lutherse kerk De Wartburg
Kennedylaan
Diensten: 10.00 u.
13-10 mw.ds. K. Storch
20-10 mw.ds. M.Tüski

De Haven
Marco Pololaan 185
Diensten: 16.30 u.
13-10 geen dienst
20-10 dienst

Jacobikerk *
St. Jacobsstraat
Diensten: 10.00 u.
13-10 ds. A. Markus
20-10 dr. W. van Asselt
Diensten: 17.00 u.
13-10 ds. A.J. Zoutendijk
20-10 dr. P. van den Heuvel

Janskerk *
EUG Oek. Studentenge-
meente
Janskerkhof
Diensten: 11.00 u.
13-10 past. mw. M. Milder,
m.m.v. het Janskoor
20-10 past. T. van der Meulen

Johannescentrum *
M. van Parmadreef
Diensten: 10.30 u.
13-10 past. H. Schumacher,
Schrift & Tafelviering
20-10 werkgroep vieringen,
verhaal halen

Marcuskerk *
Wijnesteinlaan
Diensten: 10.00 u.
13-10 ds. Koops
20-10 ds. J. Kruiter

Nicolaïkerk *
Nicolaaskerkhof
Diensten: 10.00 u.
13-10 ds. H. Schorren
20-10 ds. A. van Buuren

kerkdiensten

Nieuwe Kerk *
Bollenhofsestraat
Diensten: 10.00 u.
13-10 ds. B.C. van Wieren
20-10 onbekend

Oranjekapel *
Amsterdamsestraatweg
Diensten: 10.00 u
13-10 ds. S. de Vries
20-10 gez. dienst in Bethel-
kerk

Pieterskerk,
Eglise Vallonne
Pieterskerkhof
Diensten: 10.30 u.
13-10 ds D. Ribs
20-10 dhr. P. Stemerding

Pniëlkerk *
Lessinglaan
Diensten: 10.00 u.
13-10 mw.dr. M. Korpel,
dienst van Schrift &
Tafel
20-10 ds. H.J. Zeldenrust

Roobolkapel
Corn. Roobolstraat
Diensten: 10.00 u.
13-10 geen viering
20-10 mw. S. Baayen, oogst-
dienst

Tuindorpkerk *
Van Riellaan
Diensten: 10.00 u.
13-10 ds. Y. Viersen, dienst
van Schrift & Tafel
20-10 ds. P.J. Rebel, gez.
dienst met Paulus-
kerk

Wilhelminakerk *
Hobbemastraat
Diensten 10.00 u.
13-10 ds Marian van Giezen
20-10 mw. ds. M. van Giezen,
dienst van Schrift &
Tafel

andere kerken

Baptisten Gemeente Utrecht 'Silo'
Herenstraat 34-36
Diensten: 10.00 u.
13-10 ds. V.V. Bakkes
20-10 drs. P. Brongers

Doopsgezinde Gemeente *
Oudegracht 270
Diensten: 10.00 u.
13-10 ds. A.J. Noord
20-10 ds. G.A. Reinhold-
Scheuermann

Geertekerkerk, * Remonstrantse Gemeente
Geertekerkerkhof
Diensten: 10.30 u.
13-10 ds. A. Wieringa
20-10 ds. F. Kruijnen, dienst
van Woord & Tafel

Gemeenschap Wladimirskaja
Sint Antoniuskerk
Kanaalstraat 200
Diensten: 10.30 u.
13-10 geen viering
20-10 dhr. P. Brenninkmeijer,
22e Zondag na Pink-
steren

Kerk van de Verkondiging van de Moeder Gods
Springweg 89
Diensten: 09.00 u.
13-10 16e Zondag na Pink-
steren
20-10 17e Zondag na Pink-
steren

Holy Trinity Church
Van Limburg Stirumplein
Diensten: 10.30 u.
13-10 Rev David Phillips
20-10 Rev David Phillips

Huis van Vrede
Van Kleffenslaan 1
Diensten: 11.00 u. met Ma-
rokkaans ontbijt
13-10 Henk Bouma
20-10 Henk Bouma

ICF Utrecht
Mattheuskerk
Hendrika van Tussenbroek-
laan 1a
Diensten: 14.00 u., engels-
talig
13-10 dhr. J.H. Bonhof
20-10 dhr. J.H. Bonhof

Jeruëlkapel, * Vrije Evangelische
Gemeente Ivoordreef
Diensten: 10.00 u.
13-10 ds. T.L. Hettema, Maal-
tijd van de Heer
20-10 mw.ds. E. Spee

Leger des Heils
Schooneggendreef 27H
Diensten: 10.00 u.
13-10 dhr. luit. M. Potters
20-10 maj. M. Schiedon

Nederlands Gereformeerde Kerk
Jeruzalemkerk
Troosterlaan
Diensten: 09.30 u.
13-10 ds. J.M. Smelik
20-10 ds. J. Bouma
Diensten, 17.00 u.:
13-10 ds. M. Janssens
20-10 onbekend

**Oecumenische onder-
wegkerk Blauwkapel**
Kapeldwarsweg
Diensten: zondag 10.30 u.
13-10 mw. ds. N. Meynen,
organist dhr. D. van
Dijk
20-10 past. G. Krul, organist
dhr. A. van Viegen

Oud-Katholieke Parochie Utrecht Ste Gertrudis
Willemsplantsoen 2
Diensten: 10.00 u.
13-10 onbekend
20-10 onbekend

ziekenhuizen

AZU Stiltecentrum
Heidelberglaan
Diensten: 10.00 u.
13-10 past. P. Buis
20-10 mw. past. M. Wisse

Diakonessenhuis
Bosboomstraat
Diensten: 10.00 u.
13-10 mw.past. V. Oldenhof
20-10 mw. A. van der Schrier

St. Antonius ziekenhuis
Soestwetering 1
Diensten: 10.00 u.
13-10 mw. ds. N.T. Overvliet
20-10 past. W. A. Smit

Willem Arntsz Huis
Lange Nieuwsstraat
Diensten: 10.30 uur
13-10 dhr. drs. B. van Empel
20-10 ds. D. Werkman

zorgcentra

Alb. van Koningsbruggen
Beneluxlaan
Diensten: 10.30 u.

De Lichtkring
Eyckmanlaan
Diensten: 17.00 u.
13-10 ds. J. Wilten
20-10 mw. ds. T. Zijlstra

Rosendaal
Indusdreef
Diensten: 10.45 u.
13-10 mw. R. Prins, Woord
& Tafel
20-10 mw. M. Braakhuis,
Woord-en Commu-
nieviering

Swellengrebel
Burg. F. Andreaelaan
Diensten: 10.00 u.
13-10 dhr. G. Krul
20-10 geen viering

Tamarinde
Neckardreef
Diensten: 10.30 u.
13-10 mw. A. Dubois
20-10 mw. Prins

Tolsteeg
Saffierlaan
Diensten: 10.30 u.
13-10 geen viering
20-10 onbekend

Transwijk
Hof van Transwijk 16
Diensten: 10.30 u.
13-10 drs. J. Bouma
20-10 ds. B. Wallet

Tuindorp-Oost
Winklerlaan
Diensten 10.00 u.
13-10 geen viering
20-10 dhr. R. Haan

Zuylenstede
Perudreef 8
Diensten: 10.00 u.
13-10 mw. J.C. v.d. Boogaard
20-10 mw. A. Dubois

door-de-week

Getijdegebeden in de Domkerk
Maandag
7.00 uur Ochtendgebed
Maandag t/m zaterdag
12.30 uur Middaggebed
Zondag en woensdag
19.00 uur Avondgebed

Kapel Hoog Catharijne
Godebaldkwartier
Diensten ma. t/m vr.: 12.45-
13.00 u

VRIJDAG 't Huis aan de Vecht
Costa Ricadreef
Dienst: 19.30 u.
Geen viering

Zorgcentrum de Bijkershoek
Van Bijkershoeklaan
Diensten: 15.00 u.
11-10 mw. ds. M. Sillevius
Smitt

ZATERDAG Axion locatie Dr. J.N. Voorhoeve
Van Heuven Goedhartln 3
Diensten: 10.30 u

Wolvenplein gevangenis
Wolvenplein
Diensten: 10.00 u.

AGENDA

vrijdag 11 oktober
14.30 uur Wartburgkapel, lutherse
orgelmuziek door Sebastiaan 't
Hart

zaterdag 12 oktober
12.00 uur Janskerk, Geestdrift
Festival
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmid-
dagnmuziek met Domcantorij en
Domorganist Jan Hage

zondag 13 oktober
14.30 uur Holy Trinity Church,
Evensong
14.30 uur en 16.00 uur Dominicus-
kerk (Oog in Al), barokmuziek voor
kinderen
17.00 uur Marcuskerk, vesper

dinsdag 15 oktober
10.00 uur Museum Catharijnecon-
vent, studiedag met symposium
over Concilie van Trente

woensdag 16 oktober
17.30 uur Huis in de Wijk (Tuin-
dorpkerk) kookgroep met thema
Portugal

zaterdag 19 oktober
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmid-
dagnmuziek met Solistenensemble
Cantores Martini
19.30 uur Stiltecentrum Hoog
Catharijne, koopavondviering in
lona-traditie

woensdag 23 oktober
14.00 uur Pniëlkerk, Utrecht Lezing
met ingenieur/filosof Wim Lintsen
over: 'God en Natuur, balanceren
tussen wetenschap en religie'

donderdag 24 oktober
20.00 uur Domkerk, zoektocht van
Johannes de Blinde (verhaal met
muziek)

zaterdag 26 oktober
20.15 uur Josephkerk (Draaiweg),
afscheidsconcert dirigent Chris
Pouw van Kamerkoor Sjanton

zondag 27 oktober
15.30 uur Wartburgkapel, lutherse
orgelmuziek (sluitstuk herdenking
400 jaar Evangelisch-Lutherse
Gemeente Utrecht)

dinsdag 29 oktober
20.00 uur Pniëlkerk, toerusting
mantelzorgers (DMO)

woensdag 30 oktober
10.00 uur Wilhelminakerk, Kring
Bijbel en Kunst

vrijdag 1 november
20.15 uur Pieterskerk, Sweelinck-
vesper

zaterdag 16 november
11.00 uur Janskerk, Oecumenisch
Liedfestival

LEESROOSTER

De komende weken ver-
meldt het leesrooster
van het Nederlands Bij-
belgenootschap de vol-
gende bijbelgedeelten:

zo 13 okt	Lucas 17:11-19
ma 14 okt	Lucas 17:20-37
di 15 okt	Lucas 18:1-8
wo 16 okt	Psalm 39
do 17 okt	2 Timoteüs 2:1-13
vr 18 okt	2 Timoteüs 2:14-26
za 19 okt	2 Timoteüs 3:1-9

zo 20 okt	2 Timoteüs 3:10-17
ma 21 okt	Psalm 94
di 22 okt	2 Timoteüs 4:1-8
wo 23 okt	2 Timoteüs 4:9-22
do 24 okt	Psalm 99
v 25 okt	1 Kon 20:1-22
za 26 okt	1 Kon 20:23-43

vervolg van pagina 17

Op woensdag 16 oktober van 17.30 uur tot 21.00 uur. Samen koken & samen eten. Menu uit een land van zee, zon en smake-
lijke streekgerechten. Aanmelding
vooraf verplicht: Jannelies Dol-
mans dollank@ziggo.nl.
Ziet uw er leven ook zo voorspel-
baar uit? Is de verrassing na al die
jaren ver te zoeken... dan is de
verrassingsfilm iets voor u. Sla een
keer dat middagdutje over en kom
naar de matinee voorstelling. U
weet niet wat u ziet... Nou vooruit,
omdat het de eerste keer is, een

kleine hint. Een film met Britse
acteurs/actrices van naam, die u
met een goed gevoel naar huis laat
gaan. Het begint om 15.00 uur.
Natuurlijk bent ook elke zondag
van harte welkom. De viering
begint om 10.00 uur en na afloop
natuurlijk onder het genot van een
heerlijke kop koffie en thee even
bij-, of napraten.

Zuilen (Bethelkerk en Oranjekapel)

Oranjekapel
Op zondag 13 oktober gaat ds
Sytze de Vries voor. Hij is een

van de steunpilaren geweest in
de vacaturetijd in de Oranjekapel,
samen met ds Hans Kronenburg
en ds Hans Uijtenbogaard. Recent
hebben we deze drie gastvoor-
gangers als wijkgemeente dank
gezegd voor hun bijdrage, aan vie-
ringen, maar ook aan het liturgie-
beraad.
Op zondag 20 oktober vieren
we samen in protestants Zuilen:
ds Mendie Hofma en ds Tineke
Zijlstra gaan samen voor in een
viering in de Bethelkerk. De beide
bijbelteksten gaan over roeping,
over de vraag waartoe je geroe-
pen bent, wat je te wachten staat

en wat dat je kost. Want er kan
veel van je gevraagd worden. In de
Naardense vertaling staat zelfs dat
de boodschap van God kan 'jeu-
ken aan de oren', dus niet altijd zo
makkelijk is om naar te luisteren!

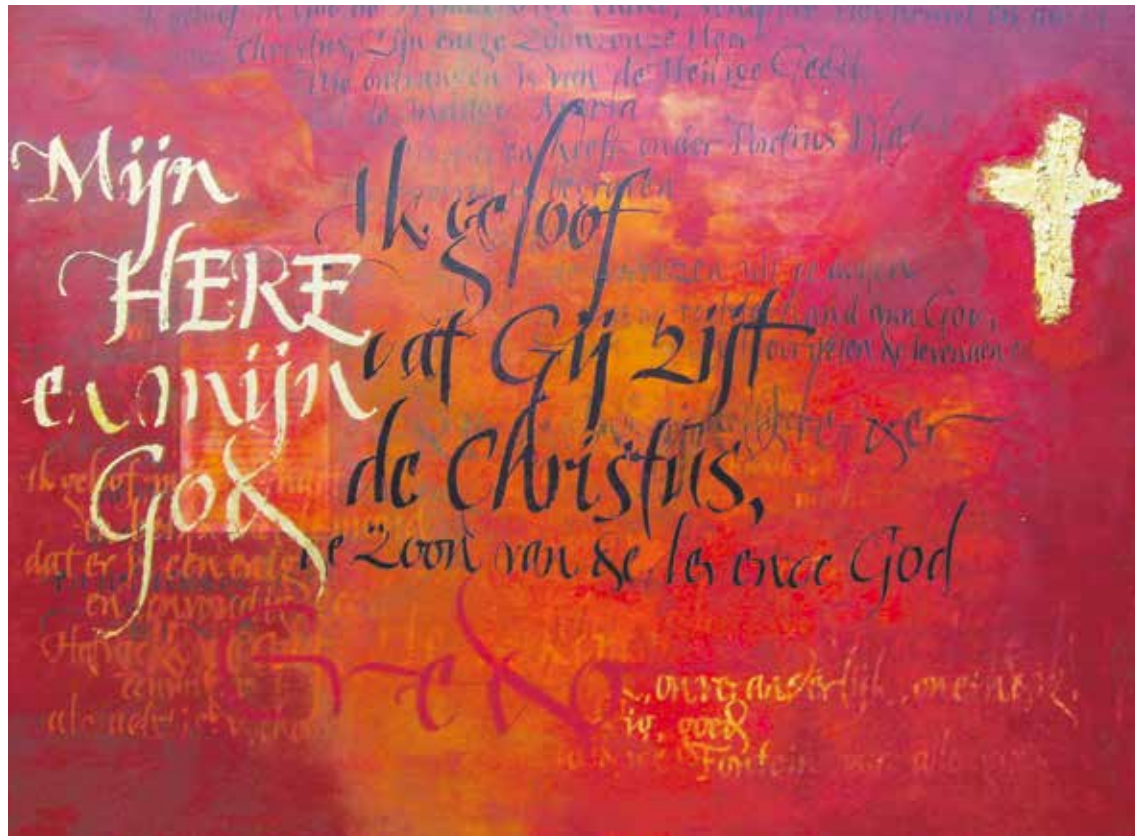

Gerda Drop exposeert in Tuindorpkerk

Sjouke Sytema

Van 29 september tot 1 december hangt er werk van Gerda Drop in de Tuindorpkerk. Gerda Drop is kalligrafeerkunstenaar. In haar werk worden teksten uitgebeeld op eigen, unieke wijze. Zowel inhoud als betekenis van de teksten krijgen door kleurgebruik en vormgeving van de letters een bijzondere meerwaarde. Kalligraferen kan veel meer zijn dan alleen het overbrengen van tekst. Kleuren en vormen voegen een gevoelswaarde toe. Geïnspireerd door de bijbel worden de teksten laag over laag aangebracht. Haar ervaring met God, het geloof en de Bijbelteksten worden zo vormgegeven.

In haar werk vertellen niet alleen de woorden een verhaal, maar voegen ook de compositie, de achtergrond en de vorm die zij voor haar schrift kiest, aan dat verhaal toe. Soms zijn woorden zelfs ondergeschikt aan het verhaal dat ze "vertelt" en wordt een deel van de tekst slechts gebruikt als beeldelement in een compositie. Aan de beschouwer wordt dan ruimte gelaten aan dat schrift een eigen inhoud te geven. Gerda Drop legt dit uit aan de hand van het onderstaande schilderij 'Leer mij': Linksbovenaan wordt begonnen met de Tien Geboden waarmee ik ben opgegroeid. Tevens heb ik hier een kleur gebruikt, donkerrood, die ik veel gebruikte. Een pagina met die tien geboden uit de bijbel is op de

achtergrond verwerkt. In het midden mijn moment van geloofs zekerheid dat wordt geïllustreerd door een pagina uit de bijbel met de tekst: Alzo lief heeft God de wereld gehad... enzovoort. Rechtsonderaan een aantal teksten met als hoofdttekst: Leer mij Here, uw weg...etc. Daar is een blanco blad in verwerkt, immers, 'wat de toekomst bringe moge...? Zo wordt mijn weg in het geloof vertolkt in kleuren, vormen en teksten. Er zit niet altijd een heel verhaal in haar werk: een fraai geschreven tekst met passende kleuren is ook een schilderij om lang naar te kijken en te overdenken. Immers, iedere bijbeltekst is het waard om overdacht te worden.

Na vele jaren van traditionele kalligrafie op papier heeft ze de kalligrafeerkunst vernieuwd door gebruik te maken van acrylverf, canvas of MDF. Haar kunst is in Nederland enig in zijn soort. Haar jongste expositie was in de Oude Kerk te Delft.

Kunstbeleid

De expositie in de Tuindorpkerk past binnen het kader van het beleidsplan 'Kunst in de Tuindorpkerk'. Daarin wordt gezegd dat de kerk ernaar streeft kunst te exposeren die met geloof en spiritualiteit te maken heeft of kunst die zich daar voor leent.

Een van de zinsneden uit dit plan luidt: 'Kunst kan net als religie de onzichtbare wereld verbinden met de zichtbare, het onzegbare met het zegbare.' De kunst van Gerda Drop is daar een mooi voorbeeld van.

Openingstijden

Het werk van Gerda Drop is elke zondag na de kerkdienst te bezichtigen of op zaterdag 12 oktober van 15.00-17.00 uur, dinsdag 22 oktober en 19 november van 20.00 tot 21.30 uur. Zie ook de website van de kunstenaar: www.grafikal.nl en de websites www.letterlijkuniek.nl www.penne-spel.nl.

Kunst van Jan Wouters in Domcafé

Tot 28 november hangen in het Domcafé aan het Domplein schilderijen van Jan Wouters. De kunstenaar vertelt hier over: "In 1979 ben ik begonnen met tekenen en schilderen. Lessen kreeg ik bij 'artibus' van M.J.A. Mol en John van der Poll. Werken met houtskool en aquarelleren. De techniek van het sjabloneren heb ik mezelf eigen gemaakt. Het begon met het ontwerpen van een kerstkaart. Hoe ga je te werk? Bedenk een eenvoudige vorm en maak hiervan een tekening op papier. Knip de vorm uit en maak er nog veel meer, liefst in verschillend formaat. Leg de vormen op een vel aquarelpapier van goede kwaliteit. Smit ecoline met een fixatief spuitje op het geheel. Zorg er voor dat de vormen [sjablonen] niet wegwaaien. Zoek steentjes in de tuin. Laat alles even drogen. Vervolgens de sjablonen anders

ordenen en spuiten met een andere kleur ecoline, enzovoort. Zorg er voor dat er genoeg wit in de tekening blijft. In de expositie zijn zeker ook aquarellen opgenomen."

kerk in de stad

IS EEN UITGAVE VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE UTRECHT EN VERSCHIJNT ALS REGEL EENS IN DE VEERTIEN DAGEN

REDACTIE

Elly Bakker, Sietske Gerritsen, Arie Moolenaar, Frans Rozemond (DMO), Daan van der Waals en een vacature

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
fax 271 2888
email: kerkindestad@protestant-utrecht.nl

Kopij kerkdiensten mailen naar:
preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJKCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk:
Bram Schriever
Eglise Wallonne (Pieterskerk):
Grietje Hofman
EUG Oekumenische
Studentengemeente (Janskerk):
Rik Boonstra
Jacobikerk: Hester van de Kaa
Marcus-Wilhelminawijk:
Anne-Marie Rutgers
Nicolaikerk: Steven Slappendel
Nieuwe Kerk: Annemiek
Schuitemaker-Blijdorp
Johannescentrumgemeente:
Anneke de Klerk
Pniëlkerk-Triumfatorkerk:
Henno Willering
Tuindorpkerk: Jan Verkerk
Zuilen: (Oranjekapel) Annemiek
Schuur (Bethelkerk) Tineke Zijlstra.

SLUITINGSTIJD

Tien dagen voor verschijning,
berichten negen dagen voor
verschijning 10.00 uur.

ADMINISTRATIE

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
abonnement@protestant-utrecht.nl
Voor een abonnement op Kerk in de Stad vragen wij per adres een bijdrage van 30 euro per jaar in de productie- en verzendkosten. Elk jaar ontvangt u in april een acceptgiro om de betaling te voldoen.

ADVERTENTIES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien dagen voor verschijning.
Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl.

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
ING 766042.

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®,
Gorinchem
www.narratio.nl